

D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde kendinden söz etme: ortaya çıkış şekilleri, işlevler ve dağılım

Ruhan Güçlü¹

Öz

Akademik metinlerde birinci dil (D1) ve ikinci dil (D2) yazarlarının kendilerini nasıl temsil ettiklerini incelemek ve elde edilen bulguları dilsel ve kültürel açılarından değerlendirmek, akademik yazma pedagojisine ışık tutmak açısından önemlidir; ancak bu alandaki çalışmalar, şimdiye dek oldukça sınırlı kalmıştır. D1 ve D2 akademik metinlerinin karşılaştırılması, yazarların yazar kimliklerini nasıl kurduklarını ortaya koyarak, diller arası akademik yazma geleneklerinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar ve hem ana dilde hem de ikinci dilde yazan yazarlar için pedagojik uygulamalara rehberlik eder. Bu çalışma, D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde (TAM) kendinden söz etme kullanımlarını şu açılardan incelemeyi amaçlamaktadır: açık ile örtük yazar göndermelerinin ortaya çıkış şekilleri, sözbilimsel işlevleri ve dağılımları. Bu doğrultuda, 13'ü ana dili Türkçe olan yazarlar (ADT) ve 13'ü farklı kültürel arka planlara sahip ana dili Türkçe olmayan yazarlar (ADTn) tarafından yazılmış toplam 26 Türkçe araştırma makalesinden oluşan bir veri seti çözümlenmiştir. Bu derlem, 2015-2022 yılları arasında *Eğitim ve Bilim* dergisinde yayımlanan çok yazarlı araştırma makalelerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Daha kapsamlı bulgular elde etmek amacıyla, nitel ve nicel yaklaşımları birleştiren karma yöntem deseni kullanılmıştır. İlk olarak, açık ve örtük yazar göndermeleri, Hyland'ın (2005) Kişilerarası Üstsöylem Modeli ve Güçlü (2024) tarafından Türkçe için oluşturulan kendinden söz etme unsurları arama listesi temelinde biçimsel açıdan incelenmiştir. İkinci aşamada, bu göndermeler, Hyland'ın (2002) kendinden söz etme işlevlerine ilişkin çerçevesi ve Türkçedeki kendinden söz etme sözbilimsel işlevleri üzerine yapılan önceki çalışmalara dayalı olarak Solsun ve Akbaş (2022) tarafından geliştirilen bir arama listesi ışığında işlevsel açıdan çözümlenip sınıflandırılmıştır. Üçüncü aşamada, ADT ve ADTn derlemlerinde tespit edilen açık ve örtük yazar göndermeleri, biçimsel özellikleri ve sözbilimsel işlevleri açısından karşılaştırılmıştır. Daha önce tanımlanmamış yazar göndermelerinin biçimsel ve işlevsel özelliklerini belirlemek amacıyla derlem-temelli ve derlem-çıkışlı yaklaşımlar benimsenmiştir. Açık ve örtük yazar göndermelerinin sıklığı, kullanım örüntüleri ve sözbilimsel işlevleri hem manuel inceleme ile hem de AntConc 4.2.0 yazılımı kullanılarak

Anahtar Kelimeler

Türkçe araştırma makaleleri
Yazar kimliği
Açık yazar göndermeleri
Örtük yazar göndermeleri
D1 ve D2 akademik yazım
Kendinden söz etme
Biçim ve işlev

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 25.03.2024

Kabul Tarihi: 25.05.2025

Elektronik Yayın Tarihi: 30.10.2025

DOI: 10.15390/ES.2025.2497

¹ Gaziantep Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Gaziantep, Türkiye, gucluruhan@gmail.com

çözümlemiştir. Ayrıca, derlemler arasındaki dağılım örüntülerinin istatistiksel anlamlılığını değerlendirmek amacıyla log-olasılık çözümlemesi gerçekleştirilmiştir. Bulgular, anadili Türkçe olan yazarların, anadili Türkçe olmayan yazarlara kıyasla kendinden söz etme ögelerini anlamlı derecede daha sık kullandıklarını ve bu eğilimin, makalelerinde örtük yazar göndermelerinin daha yoğun şekilde yer almasıyla ilişkili olabileceğini göstermektedir. Her iki derlemde de yazar göndermelerinin çoğunlukla örtük biçimde kullanıldığı görülmektedir. Bu örtük göndermeler özellikle kılıcsız edilgen yapılar ile kılıcı olan canlı veya cansız belirleyici öbekler (BelÖ) biçiminde ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, veri çözümlemesi, birinci çoğul kişi adlarının nadiren kullanıldığını; buna karşılık birinci çoğul kişi eklerinin Türkçe akademik yazında açık yazar göndermelerinin başlıca biçimi olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Ayrıca, her iki derlemde de kendinden söz etme ifadelerinin benzer sözbilimsel işlevleri yerine getirdiği, özellikle araştırma süreçlerini tanımlamak için kullanıldığı belirlenmiştir. Bu bulgulara dayanarak, yazar görünürlüğüne ilişkin tercihlerin; türe özgü dil kullanımı, dilsel özellikler, kültürel olarak biçimlenmiş bilgi anlayışları (epistemolojiler), akademik topluluk içindeki ilişkiler, kuralcı eğitim gelenekleri ve kişisel tercihler gibi etmenlerin etkileşimiyle şekillenebileceği öne sürülebilir. Genel olarak, bu çalışma, akademik yazarların hem D1 hem de D2 bağlamlarında yazar kimliklerini nasıl inşa ettiklerine ilişkin önemli içgörüler sunmakta; böylece akademik yazma pedagojisi ve öğretim materyallerinin tasarımı ve geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Giriş

Yaklaşık yirmi yıl öncesine kadar bilimsel makalelerde açık yazar göndermeleri (İng. explicit authorial references) kullanımı teşvik edilmemekteydi; çünkü bunun nesnelliği zedelediği düşünülmekteydi (Chang ve Swales, 1999). Bu nedenle, akademik yazımda yeni olan yazarlara, kendilerini metinden gizlemek adına edilgen bir anlatım biçimi kullanmaları ve böylece uzman bir yazar gibi görünmeleri tavsiye edilmekteydi. Hatta bu durum, bazı durumlarda makalenin editörler tarafından reddedilme sebebi olabilmekteydi (Webb, 1992). Ancak son yıllarda, akademik yazımda kendinden söz etme konusu büyük ilgi görmeye başlamıştır (örn. Harwood, 2005; Hyland, 2002; Ivanič, 1998; Kuo, 1999). Yazarların kişi adları kullanarak özgün katkılarını açıkça ortaya koymaları teşvik edilmektedir. Hyland (2002), açık yazar göndermelerinin, “yazarların bir otorite olarak konuşma haklarını savunarak kimliklerini ifade ettikleri güçlü bir araç olarak kabul edildiğini ve bunun başarılı bir akademik yazının temel unsurlarından biri” olduğunu ileri sürer (s. 1093-1094). Ivanič’e (1998) göre, metnin tamamı yazar hakkında bilgi taşır; ancak birinci tekil kişi adlarının kullanımı, yazarın kimliğini ortaya koymanın en güçlü yolunu sağlar.

Hyland’ın (2005) Kişilerarası Üstsöylem Modeline (İng. Interpersonal Model of Metadiscourse) göre, açık yazar göndermeleri, kendinden söz etme (İng. self-mention) işlevi görebilir. Alıcı odaklı etkileşimli bir kaynak olan kendinden söz etme, yazarın metne yönelik tutumunu ve bakış açısını sergiler ve diğer alıcı odaklı etkileşimli üstsöylem ulamları (örn., kaçınmalar, vurgulayıcılar, tutum belirleyicileri, katılım belirleyicileri) gibi yazar-okur etkileşimini kurarak metnin okur dostu olmasına katkı sağlar. Bu ulamlar, yazarın sesi gibidir; yani inançlarının, duygularının ve tutumlarının metne yansımasıdır. Daha açık ifade etmek gerekirse, alıcı odaklı etkileşimli üstsöylem belirleyicileri (İng. interactional metadiscourse markers) sözbilimsel işlevler taşır ve metinde aktarılan fikirlerin, argümanların, inançların ve duyguların içeriğiyle değil, bunların okura metin aracılığıyla nasıl iletilişiyle ilgilidir. İkna edici metin türünün iletişimsel amacı, okurun düşüncesini yazarın bakış açısıyla örtüşecek şekilde değiştirmektir. Bu amaçla yazarlar, ne yazdıklarından çok nasıl yazdıklarına

odaklanarak okurla ilişkilerini yönetmek için alıcı odaklı etkileşimli öğelerden yararlanırlar. Bu çerçevede, yazarlar kendi ana dillerinde ya da ikinci dillerinde yazdıkları metinlerde kimliklerini ve otoritelerini vurgulamak için kendinden söz etme stratejisini tercih edebilirler.

Hyland'a (2005) göre, kendinden söz etme ifadeleri açık ya da örtük yazar göndermeleriyle gerçekleşebilir. Bu da yazarın metinde kendi varlığını ya açıkça gösterebilme ya da gizleyebilme seçeneğine sahip olduğu anlamına gelir. Açık ya da örtük yazar göndermeleri, yazar ile okur arasındaki etkileşime katkıda bulunur. Bu göndermelerin iki boyutu vardır: dilbilgisel biçimler (İng. grammatical forms) ve sözbilimsel işlevler (İng. rhetorical functions). Açık yazar göndermeleri, birinci tekil ve çoğul kişi adılarını (ben, beni, benim, benimki, biz, bizi, bizim, bizimki vd.) içerirken; örtük göndermeler (İng. implicit authorial references), kılıcsız edilgen yapılar ve cansız özne kullanımıyla gerçekleşir. Bu gönderme biçimlerinin kullanımı, akademik yazımda yazarın akademik topluluk içindeki konumunu ortaya koymaya hizmet eder (Hyland, 2005).

Önceki çalışmalar, yazarların kendilerine farklı sözbilimsel işlevlerle göndermede bulunduklarını ortaya koymuştur (örn. Dontcheva-Navrátilová, 2013; Karahan, 2013; Muñoz, 2013; Mur-Dueñas, 2007; Walková, 2019). Ayrıca, bu tür işlevleri sınıflandırmak için çeşitli taksonomiler önerilmiştir (Hyland, 2002; Luzón, 2009; Mauranen, 1993; Tang ve John, 1999). Bu çalışmada, Hyland'ın (2002) kendinden söz etmenin sözbilimsel işlevlerine ilişkin listesi, akademik yazım için tasarlanmış olması nedeniyle diğer taksonomilere göre daha uygun görülmüştür. Tang ve John'un (1999) sınıflandırmasına dayanarak Hyland (2002), kendinden söz etmeye yönelik beş sözbilimsel işlev tanımlamıştır: kişisel faydayı dile getirme, amaç bildirme, yöntemi açıklama, bir varsayımı detaylandırma ve bulgu/iddia bildirme (kendinden söz etme öğelerinin sözbilimsel işlevlerinin sınıflandırması ve açıklamaları için Tablo 3'e bakınız).

Alanyazın Taraması

Yazarların akademik metinlerde kendilerinden söz etme biçimi, (a) metin türüne (örn. Hyland, 2003), (b) ait oldukları akademik disipline (örn. Akbaş vd., 2024; Doğan-Uçar ve Akbaş, 2022; Hyland, 1999, 2000, 2001a, 2005) ve (c) kültürel bağlama (örn. Basal ve Bada, 2012; Yakhontova, 2006) göre değişiklik göstermektedir. Bu yaklaşımlar, akademik toplulukların aynı yazınsal gelenekleri benimsemediğini ve farklı alanlardaki okurların, tartışmaların nasıl yapılandırıldığına ve yazarın metne nasıl dahil edildiğine ilişkin çeşitli beklenti ve normlara sahip olduğunu göstermektedir.

Farklı sosyokültürel arka planlara sahip yazarların akademik metinlerinde kendinden söz etme öğelerini kullanma biçimlerinde çeşitli düzeylerde farklılıklar sergiledikleri saptanmıştır (örn., Abdollahzadeh, 2011; Carciu, 2009; Molino, 2010; Mur-Dueñas, 2007; Rongen Breivega vd., 2002). Örneğin, Carciu (2009), anadili İngilizce olan yazarlarla ana dili İspanyolca olan yazarların D2 İngilizce biyomedikal araştırma makalelerini karşılaştırmış ve İspanyol yazarların "biz" adılını daha sık kullandıklarını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Wu ve Zhu (2014), uygulamalı dilbilim alanında İngilizce ve Çince yazılmış makaleleri incelemiş ve İngiliz yazarların birinci tekil şahıs adılarını Çinli yazarlara kıyasla daha fazla kullandıklarını belirlemiştir.

Mur-Dueñas'ın (2007) karşılaştırmalı çalışmasında, İngilizce yazılmış makalelerde birinci tekil kişi adılarının kullanımının, İspanyolca yazılmış olanlara kıyasla daha belirgin olduğu görülmüştür. Martínez'in (2005) yaptığı karşılaştırmalı çözümlemede, İngilizceyi anadili olarak konuşan yazarların makalelerinde birinci tekil kişi adılarının kullanımının, İngilizceyi ikinci dil olarak kullanan İspanyol yazarların makalelerine kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Kafes (2017), birinci ve ikinci dil olarak İngilizce yazılmış uygulamalı dilbilim makalelerini incelemiş; birinci dilde yazılan metinlerde "ben" adılının baskın olduğunu, ikinci dilde yazılan metinlerde ise "biz" adılı ile "araştırmacı" şeklindeki üçüncü kişi BelÖ'nün dikkat çekici sıklıkta kullanıldığını tespit etmiştir. Kuhi ve diğerleri (2013) ise İranlı ve Amerikalı yazarların İngilizce yazdığı bilgisayar mühendisliği makalelerini karşılaştırmış; İranlı yazarların açık yazar göndermelerine daha sık başvurduklarını, Amerikalı yazarların ise örtük göndermeleri tercih ettiklerini belirlemişlerdir. Bu çalışmalar, yazar göndermelerinin kültüre bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini ve özellikle İngilizceyi ana dili olarak konuşan Anglo-Amerikan akademisyenlerin kişi adılarını kendinden söz etme işlevinde kullanmaya daha yatkın olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte, kendinden söz etme stratejilerine ilişkin araştırmaların büyük oranda Hint-Avrupa dillerine, özellikle de İngilizce yazılmış akademik metinlere odaklandığı unutulmamalıdır.

Çalışmanın Gerekliliği

Her ne kadar akademik yazında kendinden söz etme kullanımına dair yapılan güncel çalışmalar, metinlerde kullanılan yazar stratejilerine ışık tutsa da Türkçe akademik metinlerde kendinden söz etme kullanımını inceleyen çalışma sayısı oldukça sınırlıdır (örn., Akbaş ve Hardman, 2017; Çandarlı vd., 2015; Işık-Taş, 2018; Kafes, 2017). Özellikle, Türkçenin birinci ya da ikinci dil olarak kullanıldığı araştırma makalelerinde, açık ve örtük yazar göndermelerinin kullanımına ilişkin alanyazında kayda değer bir boşluk olduğu söylenebilir.

Türkçe araştırma makalelerinin incelenmesi gerekli ve önemlidir, çünkü Türkçenin yapısal özellikleri, kendinden söz etme stratejilerinin sıklıkla incelendiği Hint-Avrupa dillerinden belirgin biçimde farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda, Türk akademik yazımında kendinden söz etme unsurlarının incelenmesi, dil yapısı, dilsel normlar ve kültürel bağlamın bu unsurlar üzerindeki etkisini ortaya koyarak akademik yazı öğretimine önemli katkılar sunabilir. Özellikle, Türkçeyi ana dili olarak kullanan akademik yazarlarla ikinci dil olarak kullanan yazarların kendinden söz etme stratejilerini karşılaştırmak, anadili Türkçe olan yazarların kendilerini metin içerisinde nasıl konumlandıklarını ve ikinci dil olarak Türkçede yazan yazarların yazım sürecinde karşılaştıkları zorluklar ile benimsedikleri stratejileri daha iyi anlamamıza olanak tanır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Birincisi, D1 ve D2 TAM’lerde açık ve örtük yazar göndermeleri çerçevesinde tüm kendinden söz etme biçimlerini üç boyutta inceleyerek yazarın metindeki görünürlüğü ve otorite vurgusunu ortaya koymaktır. Bu üç boyut; kendinden söz etmenin dilsel gerçekleşim biçimleri, sözbilimsel işlevler bağlamında üstlenilen yazar rollerinin belirlenmesi ve bu işlevlerin D1 ve D2 makalelerdeki dağılımlarının karşılaştırılmasıdır. İkinci olarak, açık ve örtük yazar göndermelerinin kullanımı ile sözbilimsel işlevlerindeki farklılıklara odaklanarak, Türk akademik yazarlarla farklı dilsel ve kültürel geçmişlere sahip yazarların kendinden söz etme biçimleri üzerinden kültürel yazım normlarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Böylece, kültürel çeşitliliğe dair daha derin bir anlayışa katkı sunarak akademik yazma uygulamalarının geliştirilmesine katkıda bulunulabilir. Bu doğrultuda, bu çalışma nicel ve nitel çözümlemeleri bir araya getirerek aşağıdaki araştırma sorularına cevap aramaktadır:

1. D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde açık ve örtük kendinden söz etme kullanımının genel dağılımında benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
2. Açık ve örtük kendinden söz etme kullanımı açısından, D1 ve D2 Türkçe araştırma makaleleri arasındaki benzerlik ve farklılıklarının muhtemel nedenleri nelerdir?
3. D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde açık yazar göndermeler, dilbilgisel biçimler ve sözbilimsel işlevler nasıl yapılandırılmaktadır?
4. D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde örtük yazar göndermeler, dilbilgisel biçimler ve sözbilimsel işlevler açısından nasıl yapılandırılmaktadır?

Yöntem

Derlem ve Veri Toplama Süreci

Bu çalışma, toplam 162.003 sözcükten oluşan 26 Türkçe araştırma makalesini incelemektedir. Bunlardan 13’ü Türk yazarlar, 13’ü ise farklı milletlerden yazarlar tarafından yazılmıştır. Makaleler, ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve ardından aşağıda belirtilen ölçütlere göre rastgele seçilmiştir.

- a. Seçilen tüm araştırma makaleleri, *Eğitim ve Bilim* dergisinden alınmıştır.
- b. Seçilen tüm araştırma makaleleri Türkçe yazılmıştır.
- c. Seçilen tüm makaleler çok yazarlı olup, ya yalnızca anadili Türkçe olan yazarlar ya da yalnızca anadili Türkçe olmayan yazarlar tarafından yazılmıştır.

- d. ADT derleminde seçilen makalelerin yazarlarının tamamı anadili Türkçe olan konuşurlardan oluşmaktadır; buna karşılık ve ADTn derlemindeki her bir yazarın Türkçenin anadili konuşucusu olmadığı doğrulanmıştır (bu makalelerin tümü kaynakçada yıldız işaretiyle gösterilmiştir).
- e. Seçilen tüm makaleler 2015 ile 2022 yılları arasında yayımlanmıştır.
- f. Seçilen tüm makaleler, Swales'in (1990) geleneksel olarak kabul edilen Giriş, Yöntem, Sonuçlar ve Tartışma formatına uygun tam metinli araştırma makaleleridir.

Yukarıda belirtilen ölçütler belirli gerekçelere dayanmaktadır. İlk olarak, *Eğitim ve Bilim* dergisi, eğitim ve eğitim politikası alanında dünya çapında önde gelen hakemli ve indeksli dergilerden biri olarak kabul edilmektedir. İkinci olarak, makale gönderim kriterlerinde "biz" bakış açısının kullanımını engelleyici bir yaklaşımı bulunmamaktadır. Üçüncü olarak, yalnızca çok yazarlı makaleler seçilerek, "ben" yerine "biz" kullanımını kontrol altına almak hedeflenmiştir. Aynı dergiden ve belli bir yayın aralığından seçilmiş olmalarının yanı sıra, seçilen makalelerin başka ortak özellikleri de bulunmaktadır. Örneğin hem L1 hem de L2 araştırma makaleleri, eğitim alanı içinde sosyal bilimler (örn., Özyürek ve Şahin, 2015; Sarıtepeci ve Çakır, 2015; Su vd., 2017), eğitim psikolojisi (örn., Bacakoğlu ve Taş, 2020; Safranç vd., 2020; Yurtbakan vd., 2020) ve fen bilimleri (örn., Gülsün ve Köseoğlu, 2020; Han ve Kim, 2020; Zeljić vd., 2021) gibi çeşitli alt alanlardan seçilmiştir. Bu makalelerde hem nitel hem de nicel yöntemler uygulanmaktadır.

Derlem, başlık, teşekkür bölümü, kısaltmalar listesi, kaynakça, ekler, alıntılar, mülakatlar ve anketler dışında makalelerin tüm bölümlerini içermektedir. Tablo 1, sözcük sıklıklarına göre derlemin büyüklüğünü göstermektedir:

Tablo 1. Derlem büyüklüğü

Derlem	s	(%)
ADT derlemi	84,876	52.43%
ADTn derlemi	77,127	47.57%

Tablo 1'de görüldüğü üzere, ADT derlemi 84.876 sözcük, ADTn derlemi ise 77.127 sözcükten oluşmaktadır. Bu durum, yalnızca %4,86'lık küçük bir farkla derlemler arasında sözcük sayısı bakımından dengeli bir dağılım olduğunu göstermektedir.

Veri Çözümleme Süreci

Bu çalışmada, incelenen olguyu daha ayrıntılı değerlendirmek amacıyla karma yöntem araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Seçilen araştırma makaleleri, üstsöylem belirleyicileri olarak açık ve örtük yazar göndermelerinin biçimlerini ve bağlamsal söylem işlevlerini belirlemek için nitel çözümleme ile incelenmiştir. Ayrıca, yazar göndermelerinin sıklığı ve işlevlerini nicel olarak belirlemek amacıyla nicel çözümleme uygulanmıştır. İki derlem karşılaştırmalı olarak incelenerek açık ve örtük göndermelerin kullanımındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

Veri çözümlemesi, açık erişimli bir derlem çözümleme yazılımı olan AntConc (sürüm 4.0.11) (Anthony, 2020) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Derlem, metin formatında yazılıma yüklenmiş ve özne olarak kullanılan birinci çoğul kişi adıları ve ekleri taranarak kendinden söz etme kullanımları tespit edilmiştir. Yazılım, birinci çoğul kişi adılarını ve birinci çoğul kişi adıl eklerini listelemektedir. Ayrıca, tüm derlem el ile incelenmiş ve kendinden söz etme kullanımlarının türleri ile sayılarının doğruluğu kontrol edilmiştir.

Tespit edilen örnekler, açık ya da örtük yazar göndermesi olarak etiketlenmiş ve ardından sözbilimsel işlevlerine göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma, kendinden söz etme unsurlarına yönelik Hyland'ın (2005) Üstsöylem Modeline (bkz. Tablo 2) ve Hyland'ın (2002) kendinden söz etme unsurlarının sözbilimsel işlevlerine ilişkin çerçevesine (bkz. Tablo 3) dayanmaktadır; çünkü her iki model de açıklık sağlamakta ve okur-dışı adıları öne çıkarmaktadır. Bununla birlikte, bu çalışma yalnızca derlem-temelli değil, aynı zamanda derlem-çıkışlı bir çalışmadır. Bu nedenle, çerçeveye dayalı

çözümlemenin yanı sıra, derlemde belirlenen tüm kendinden söz etme unsurları ve bunların sözbilimsel işlevleri de örneklenmiştir.

Analizin yöntemsel güvenilirliğini artırmak amacıyla, altı makale (derlem verisinin %19,9'u) yazar ve dilbilim alanında doktora derecesine sahip ikinci bir değerlendirici tarafından bağımsız olarak incelenmiştir. Cohen'in kappa katsayısı ile ölçülen değerlendiriciler arası güvenilirlik, neredeyse mükemmel bir uyum göstermiştir ($\kappa = 0.978$). Ardından, içerik çözümlemesi ve sıklık sayımları yapılmış, açık ve örtük yazar göndermelerinin biçim ve işlevleri arasındaki dağılımda istatistiksel olarak anlamlı farkların bulunup bulunmadığını belirlemek için log-olasılık testi uygulanmıştır.

Çözümsel Çerçeve

Bu çalışma, kuramsal çerçeve olarak Hyland'ın (2005) üstsöylem modelini benimsemektedir. Bu tercihin nedeni, söz konusu modelin özellikle akademik yazım için tasarlanmış olduğunun kabul edilmesidir. Bununla birlikte, Hyland'ın (2005) çözümsel çerçevesi Türkçenin yapısal özelliklerine uygulandığında bazı güçlükler ortaya çıkardığından, bu sınıflandırma, çalışmada kendinden söz etme unsurlarının incelenmesinde tek başvuru noktası olarak alınmamıştır. Adıl düşüren bir dil olan Türkçe, kişi ve sayıyı kodlayan eylem çekim ekleri aracılığıyla, edimbilimsel ve biçimbirim-söz dizimsel olarak geri çağrılabilen örtük öznelerin kullanımına izin vermektedir. Bu geniş eylem çekim sistemi ışığında, yazarlar tarafından kendinden söz etme amacıyla kullanılan tüm dilsel ögeler titizlikle incelenmiştir.

Önceki çalışmalar, üstsöylem kullanımının metnin yazıldığı dile (örn., Jalilifar, 2011; Mur-Dueñas, 2011; Mirshamsi ve Allami, 2013; Lee ve Casal, 2014; Yang, 2009) ve yazarın kültürel arka planına (örn., Boshraadi vd., 2014; Dontcheva-Navratilova, 2018) bağlı olarak farklılık gösterebileceğini göstermektedir. Bu çalışmalarda, İngilizce yazılmış akademik metinleri çözümlemek için Hyland'ın (2005) üstsöylem sınıflandırması kullanılmıştır. Ancak, üstsöylem kullanımı diller ve kültürler arasında değişiklik gösterdiğinden, bu sınıflandırmanın Türkçe için uyarlanması gerekmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışma Türkçenin dilsel özelliklerine uyarlanmış ve önceki Türkçe üstsöylem araştırmalarından (örn., Ädel, 2006; Akbaş ve Hardman, 2017; Bal-Gezegin, 2016; Bayyurt, 2010; Esmer, 2018; Göksel ve Kerslake, 2011; Güçlü, 2024; Hyland, 2001b; Kan, 2016; Kornfilt, 1996; Tarcan, 2019; Underhill, 1979) yararlanılarak geliştirilmiş eklettik bir sınıflandırmaya dayanmaktadır. Bu sınıflandırma, ADT ve ADTn derlemlerinde kullanılan açık ve örtük yazar göndermelerinin dilbilgisel biçimlerini incelemek amacıyla geliştirilmiştir. Çalışmada kullanılan eklettik sınıflandırma Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Türkçe Kendinden Söz Etme Ögeleri

Ulam	Biçim
Açık Yazar	Birinci çoğul kişi adılı <i>biz</i> (yalın durumu)
Göndermeleri	<i>Biz</i> adılının çekimli biçimleri: <i>bizim</i> (ilgi durumu/iyelik adılı), <i>bizi</i> (belirtme durumu), <i>bize</i> (yönelme durumu), <i>bizde</i> (kalma durumu), <i>bizden</i> (çıkma durumu), <i>bizimle</i> (vasıta durumu), <i>bizce</i> (eşitlik durumu)
	Birinci çoğul kişi aitlik adılı: <i>bizimki</i> (+ki adılı/eki ile)
	Birinci çoğul kişi dönüşlülük adılı: <i>kendimiz</i> (yalın durumu)
	Kendimiz adılının çekimli biçimleri: <i>kendimizin</i> (ilgi durumu/iyelik adılı), <i>kendimizi</i> (belirtme durumu), <i>kendimize</i> (yönelme durumu), <i>kendimizde</i> (kalma durumu), <i>kendimizden</i> (çıkma durumu), <i>kendimizle</i> (vasıta durumu), <i>kendimizce</i> (eşitlik durumu)
	Birinci çoğul kişi aitlik adılı: <i>kendimizinki</i> (+ki adılı/eki ile)
	Birinci çoğul kişi ekleri (eylemcil çekim biçimbirimleri): -k, -(l)z, -(U)z (aldı-k, alır-ı-z, alacağ-ı-z, alıyor-u-z, görmüş-ü-z vb.)
	Birinci çoğul kişi iyelik ekleri (adsıl çekim biçimbirimi): -mIz, -mUz, -(I)mIz, -(U)mUz (örn., arabamız, tükettiğimiz vb.)
Örtük Yazar	Kılıcsız edilgen yapılar (örn., <i>rastlanmıştır</i> , <i>incelenmiştir</i>)
Göndermeleri	Canlı özne (örn., <i>araştırmacı</i> , <i>araştırma ekibi</i>)
	Cansız özne (örn., <i>bu araştırma</i> , <i>bu çalışma</i>)

Tablo 2’de belirtildiği üzere, birinci çoğul kişi adıları ve ekleri yalnızca yazarlara gönderme yaptıkları durumlarda, yani dışlayan “biz” (İng. exclusive “we”) işlevinde kullanıldığında kendinden söz etme olarak değerlendirilmiştir. Buna karşılık, “biz” adının hem yazarı hem de okuru kapsayan dahil edici “biz” (İng. inclusive “we”) biçimi çözümleme dışı bırakılmıştır. Çünkü bu tür kullanımlar, ortak bilgiye seslenir ve daha çok bir alıcı odaklı etkileşimli belirleyici olarak işlev görür. Örneğin, *yaşadığımız dünyada* ifadesinde yer alan -mIz eki hem yazarı hem de okuru kapsadığı için kapsayan “biz” işlevi taşır. Buna karşılık, *çalışmamızda* ifadesinde aynı ek yalnızca yazarı (ve varsa ortak yazarları) işaret eder; okuru dışarıda bıraktığı için dışlayan “biz” kullanımı olarak değerlendirilir. Üstsöylem belirleyicileri arasında yer alan bir diğer *biz* kullanımı ise düzenleyici “biz” (İng. editorial “we”)’dir. Bu kullanımda, tek yazar metni birden fazla kişiyle kaleme alınmış gibi gösterir ve kaçınma işlevi üstlenir. Ancak bu çalışmada, sadece çok yazarlı metinler dahil edildiği için düzenleyici “biz” kullanımına çözümleme kapsamında yer verilmemiştir. Derlemde yer alan tüm “biz” kullanımlarının olası işlevleri göz önünde bulundurularak, üstsöylem birimleri metin içindeki bağlama göre çözümlenmiş; yalnızca kendinden söz etme işlevi taşıyan birinci çoğul kişi adıları ve ekleri, tüm kullanımlarıyla birlikte sözbilimsel işlevlerine göre açısından ayrıntılı biçimde incelenmiştir.

Sözbilimsel işlevlere gelince, incelenen sözcükler aracılığıyla ifade edilen yazara ait göndermeler, Hyland’ın (2002) kendinden söz etme öğelerine ilişkin söylem işlevleri sınıflandırmasına göre değerlendirilmiştir. Hyland (2002), yazarın kendini metne dahil etme biçimlerinin beş temel söylem işlevini belirlemektedir: (i) kişisel faydayı dile getirme, (ii) amaç bildirme, (iii) yöntemi açıklama, (iv) bir varsayımı detaylandırma ve (v) bulgu/iddia bildirme. Bu işlevlere ek olarak, söylem işlevlerine dair önceki çalışmalara dayanan Solsun ve Akbaş’ın (2022) hazırladığı arama listesi, kendinden söz etme belirleyicilerinin sözbilimsel işlevlerini belirlemek ve sınıflandırmak amacıyla kullanılmıştır. Sonuç olarak, bu işlevlere dayanan eklektik bir sınıflandırmadan hareketle, bağlamsal çözümleme için yazarın metindeki görünürlüğüne ilişkin on temel söylem işlevi belirlenmiştir ve bunlar Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 3. Kendinden söz etme ulamının sözbilimsel işlevleri

İşlevler	Sözbilimsel işlevler
İşlev 1 Bir amaç veya hedef belirtme	Yazarlar, araştırmayı yapma amaçlarını açıklar.
İşlev 2 Yöntemi açıklama	Yazarlar, yöntemi okurlarına daha anlaşılır hale getirmeyi amaçlar.
İşlev 3 Sonuç veya bulguları sunma	Araştırmacılar, genellikle “bulmak” eylemini kullanarak bulgularını netleştirir.
İşlev 4 Araştırmanın sınırlılıklarını değerlendirme	Yazarlar, kendilerini ya da araştırma yöntemini eleştirir.
İşlev 5 Yazarın çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme	Yazarlar, kişisel inançlarını açıklayarak okurlarıyla iletişim kurarlar.
İşlev 6 Araştırmanın gücünü değerlendirme	Araştırmacılar, çalışmalarının güçlü yönlerini göstermeye çalışır.
İşlev 7 Yazarın kendisini tanımlaması	Yazarlar, okurlarıyla görünmeyen bir bağ kurmak için kendilerini tanıtır.
İşlev 8 Bir iddia ya da öngöründe bulunma	Yazarlar, bir iddia ya da öngöründe bulunurken tereddütlerini gösterir.
İşlev 9 Öneriler sunma	Araştırmacılar, okurlarına gelecekteki araştırmalar için öneride bulunur.
İşlev 10 Bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme	Yazarlar, sonuçlar için beklentilerini açıkça ifade eder.

Tablo 3’te gösterildiği gibi, kendinden söz etme, bir araştırma makalesinde çeşitli sözbilimsel işlevlere hizmet eder. Bu sözbilimsel işlevlerin sıklığı, araştırma makalesinin bölümlerine göre değişkenlik gösterebilir. Yazarlar, makalelerinde kendilerini çeşitli işlevlerle görünür kılmayı tercih

edebilir ve bu işlevlerin kullanım sıklığı bölüme göre farklılık gösterebilir. Örneğin, giriş bölümünde, kendinden söz etme sıklıkla çalışmanın amacını belirtmek için kullanılır. Buna karşın, yöntem bölümünde, genellikle yöntemi açıklamak için kullanılır. Tartışma ve Sonuç bölümlerinde ise yazarların, çalışmanın sonuçlarını, sınırlamalarını ve gelecekteki çalışmalar için önerilerini açıklamak için kendilerinden söz etmeleri gerekir. Bu nedenle, kendinden söz etme, bir araştırma makalesinin bölümlerinin gerekliliklerine ve doğasına bağlı olarak çok farklı sözbilimsel işlevlerde görünebileceğinden, bu çalışma tüm bölümleri çözümleyerek kendinden söz etme kullanımının tüm örneklerini ve sözbilimsel işlevlerini ortaya koymaktadır. Aynı şekilde, bir dilsel birimin çok işlevli doğası nedeniyle birden fazla üstsöylem işlevini yerine getirebileceği göz önünde bulundurularak, kendinden söz etmenin her bir işlevi çalışmada dikkate alınmıştır. Özellikle, dışlayan "biz" birden fazla sözbilimsel işlev taşıyabilir. Örneğin, *Yöntem bölümünde açıkladığımız gibi* yan tümcesi hem metin içi belirleyici hem de kendinden söz etme işlevi gören "(I)mIz" ekini içerir. Bir dil biriminin üstlendiği işlev sayısından bağımsız olarak, bu çalışmada araştırma makalelerinin yazarlarına atıfta bulunan her bir birim, bir kendine gönderme aracının örneği olarak çözümleme kapsamında yer almıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu bölüm, çözümlemenin sonuçlarını sunmakta olup, her iki derlemde de kendinden söz etmenin sıklığı, karşılaştırılması ve sözbilimsel işlevlerini detaylandırmaktadır. İlk olarak, her iki derlemde yer alan kendinden söz etme örneklerinin genel sıklığına dair bulgular paylaşılmıştır. İkinci olarak, kendinden söz etmenin açık ve örtük yazar unsurları olarak karşılaştırması yapılmıştır. Üçüncü olarak, ADT ve ADTn derlemelerinde açık yazar göndermelerinin dilbilgisel biçimleri ve sözbilimsel işlevleri, derlemde alınan örneklerle birlikte sunulmuş ve bulgular tartışılmıştır. Son olarak, örtük yazar göndermelerinin dilbilgisel biçimleri ve sözbilimsel işlevlerine dair bulgular, ADT ve ADTn derlemelerinden elde edilen örneklerle sunulmuş ve tartışılmıştır.

Açık ve Örtük Yazar Göndermelerinin Genel Kullanımı

Birinci ve ikinci araştırma sorularını ele almak amacıyla, bu bölümde D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde açık ve örtük yazar göndermelerinin kullanımına ilişkin benzerlikler ve farklılıklar ile bu farklılıkları açıklayabilecek olası etkenler sorgulanmaktadır. Bulgular, niteliksel ve niceliksel veri ile desteklenmektedir. Çözümleme sonuçları, her iki derlemde de kendinden söz etmelerin yaygın biçimde kullanıldığını, ancak Tablo 4'te de gösterildiği gibi açık ve örtük göndermelerin kullanımında farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Açık ve Örtük Yazar Göndermelerine İlişkin Log-olasılık Sonuçları

	ADT		ADTn		LL Oranı
	s	%	s	%	
Açık yazar göndermeleri	7	0.01	182	0.24	-96.50****
Örtük yazar göndermeleri	2223	2.62	1073	1.39	+307.26****
Toplam kendinden söz etme kullanımı	2230	2.63	1255	1.63	+191.09****

Oranlar üzerindeki yıldız işaretleri, log-olasılık testiyle belirlenen anlamlılık düzeylerini göstermektedir.

****='p<0.0001'de anlamlı (log-olasılık>15.13)'; s: derlemde gözlemlenen sıklık; %: metindeki göreceli sıklık; + ADT'ye göre ADTn'de fazla kullanım; - ADT'ye göre ADTn'de az kullanım

Tablo 4, hem ana dili Türkçe olan hem de olmayan yazarların araştırma makalelerinde sıklıkla açık ve örtük olarak kendilerine göndermede bulunduklarını göstermektedir. ADT derlemindeki (s:2230) ve ADTn derlemindeki (s:1255) kendinden söz etmenin genel kullanımı, akademik söylemin nesnel ve kişisel olmayan bir dil kullanımından öte olduğunu göstermektedir. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, araştırma makalesi mütevazı ve yazarın varlığından arındırılmış bir tür değildir; aksine, yazarların kendilerini stratejik olarak metne dahil ettikleri ve varlıklarını eserlerinde ortaya koydukları bir alandır. Derlemdeki kendinden söz etme belirleyicilerinin kullanımı, yazarların bu göndermelerin belirli iletişimsel işlevlerinin farkında olduklarını ve argümanlarına, ait oldukları topluluğa ve okurlarına karşı duruşlarını yansıtmaktan kaçamayacaklarını gösterir.

Tablo 4'te gösterildiği gibi, derlemlerdeki kendinden söz etme belirleyicilerinin dağılımı, açık ve örtük yazar göndermelerinin kullanımında önemli benzerlikler ve farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Hem ADT hem de ADTn yazarları, açık yazar göndermelerine kıyasla örtük yazar göndermelerini daha fazla kullanmışlardır, bu da dilin tür-temelli kullanımını desteklemektedir. Kültür ve anadil fark etmeksizin, yazarların, araştırma makalelerinde kendiliklerini daha az görünür kılmak için daha örtük göndermelere yöneldikleri tespit edilmiştir. Bu özellik, araştırma temelli türlerin belirgin özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir.

Ayrıca, Tablo 4, derlemlerde başvuru kendinden söz etme sıklığındaki farkın anlamlı olduğunu ve Türk yazarların, anadili Türkçe olmayan yazarlara kıyasla daha fazla kendinden söz ettiklerini göstermektedir (LL oranı: +191.09; p değeri<0.0001). Türk yazarların kendinden söz etme sıklığının yüksek olmasının nedeni, makalelerinde örtük yazar göndermelerinin önemli ölçüde fazla kullanılmasıdır (LL oranı: +307.26; p değeri<0.0001). Toplumsal olarak mütevazılığı yücelten bir kültürün parçası olarak, Türk yazarlar, metinlerinde varlıklarını açıkça belirtmekten kaçınabilir ve yazar varlığını kültürel olarak şekillenen anlayışlara göre tercih edebilirler. Diğer bir deyişle, yazar göndermelerindeki tercihlerin, yazarların sosyal ve kültürel geçmişleri gibi dışsal faktörlerden etkilendiği söylenebilir (Ivanič, 1998). Koreli, Çinli veya Slovak yazarlar, ikinci dilde yazdıkları İngilizce akademik metinlerde açık yazar varlığından kaçınarak, daha çok örtük yazar göndermelerine başvurmayı tercih edebilirler (Chen, 2020; Walková, 2019). Bu durum, yazarların kültürel olarak şekillenen yazar varlığı anlayışlarını yansıtarak, toplulukçu kültürle özgü bir yaklaşımı işaret etmektedir (Hyland, 2002). Bu argümanlarla, bu çalışma, anadili Türkçe olan yazarların daha az açık yazar göndermesi kullanıp (s:7) örtük yazar göndermelerini daha fazla kullandığını (s:2223) göstermektedir. Bu, kendinden söz etme kullanımındaki eğilimlerin, kültürel olarak şekillenen epistemolojiler, toplulukla ilişki ve genel benlik anlayışına bağlı olarak farklılık gösterebileceğini ve bunun da yazarların metinlerinde müdahale etme kararlarını etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Buna benzer şekilde, Dontcheva-Navrátilová (2013) ve Ivanič (1998), yazarların kültürel geçmişlerinin, yazar göndermelerinin dışsal faktörlerden, özellikle de sosyal ve kültürel geçmişlerden etkilendiğini ve bu nedenle kişisel özne göndermelerinden kaçındıklarını savunmaktadırlar. Önceki araştırmalar da farklı sosyo-kültürel geçmişlere sahip yazarların akademik çalışmalarında farklı düzeylerde kendilerini temsil ettiklerini göstermektedir (Abdollahzadeh, 2011; Basal ve Bada, 2012; Karahan, 2013; Martínez, 2005; Molino, 2010; Mur-Dueñas, 2007; Sheldon, 2009; Yakhontova, 2006).

Anadili Türkçe olmayan yazarların araştırma makalelerinde örtük yazar göndermelerini açık göndermelere kıyasla daha sık kullanmaları, Türk kültürünün mütevazılığı önemsendiğinin farkında olduklarını gösterebilir ve böylelikle Türk söylem pratiklerini benimsemeye eğilimli oldukları ileri sürülebilir. Buna karşılık, ana dili Türkçe olan yazarlar, çalışmalarının Türk akademik bağlamının normları içinde tanınması ve kabul görmesi için yazar kimliklerini geri plana çekmeye daha fazla eğilim göstermektedir. Belcher (2007), ana dili İngilizce olmayan yazarların, yalnızca İngilizce yayın kabul eden prestijli uluslararası dergilerde makalelerini yayımlatabilmek için Anglo-Amerikan söylem pratiklerini benimsemeye eğilimli olduklarını belirtmektedir. Bu doğrultuda, ikinci dilde yazan yazarların, yazdıkları dilin söylem pratiklerine uyum sağlamaya yatkın oldukları söylenebilir. Aynı zamanda, yazarlar hedef dilin ve kültürün sözbilimsel normlarını benimserken, ana dillerine ait bazı sözbilimsel kalıpları da ikinci dilde yazarken korumaktadır. Söylemler arasındaki bu tür bir harmanlama, “söylemler arası melezlik” (İng. interdiscursive hybridity) olarak adlandırılmaktadır (Mauranen vd., 2020). Bu çalışmanın bağlamında, söylemler arası melezlik, ana dili Türkçe olmayan yazarların açık ve örtük yazar göndermeleri arasında gezindikleri şekilde yorumlanabilir. Bu durum, açık kendinden söz etmelerin küresel akademik söylemde teşvik edilirken, örtük göndermelerin Türk akademik geleneğinde alçakgönüllülüğe verilen kültürel değer nedeniyle tercih edilmesinden etkilenmektedir. Daha açık bir ifadeyle, ana dili Türkçe olmayan yazarlar yalnızca örtük yazar göndermelerini daha fazla kullanmakla ve ikinci dildeki söylem pratiklerine uyum sağlamakla kalmaz, aynı zamanda araştırma makalelerinde kendilerini açık bir şekilde metne dahil ederek Türk yazarlarla karşılaştırıldığında (LL oranı: -96.50; p değeri<0.0001) metinlerinde daha görünür hale gelirler. Bu bulgu, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında “I” ve “we” kullanımlarını inceleyen Güçlü’nün (2024) çalışmasıyla örtüşmektedir. Güçlü (2024), kapsayıcı “biz” kullanımının ve örtük yazar göndermelerine yönelik eğilimin, Türk kültürünün toplumsalcı ve alçakgönüllülüğü öne çıkaran yapısını yansıttığını ortaya koymuştur. Benzer biçimde, bu tür

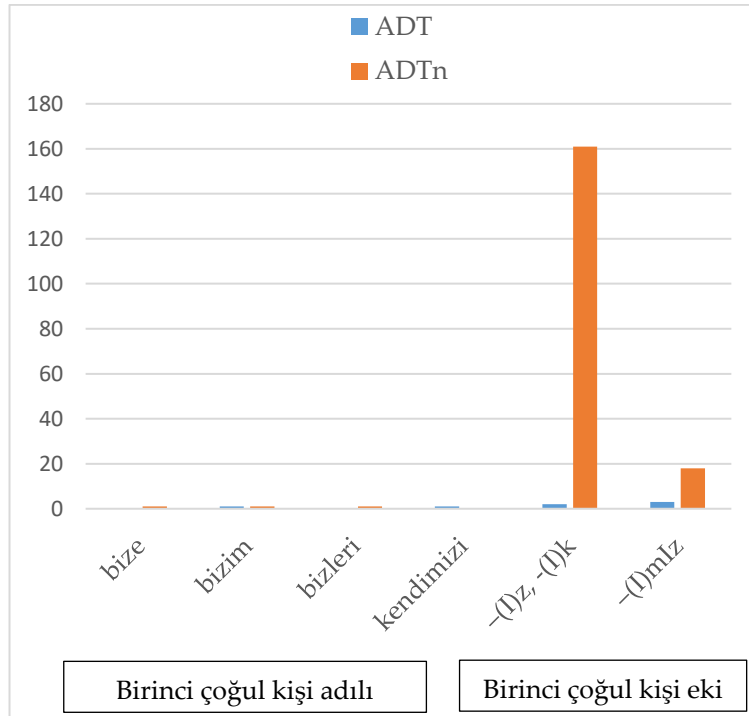
sözbilimsel örüntüler, akademik yazmadaki dilsel tercihlerin kültürel olarak biçimlenmiş söylem uygulamalarıyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Ana dili Türkçe olmayan yazarların, Türkçe kaleme aldıkları metinlerde kendilerini görünür kılma yönündeki tercihleri; birinci tekil kişi adlarının akademik yazında otorite kurma ve kişisel duruş sergilemede etkili bir araç olarak görülmeye başlanmasıyla (Flowerdew ve Wang, 2015; Harwood, 2005; Hyland, 2001a, 2002; Lorés-Sanz, 2011; Tang, 2006) ve İngilizcenin akademik iletişim ile araştırmalarda uluslararası ortak dil (İng. lingua franca) olarak baskın hale gelmesinin yazar görünürlüğünü teşvik etmesiyle ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda, ana dili Türkçe olmayan yazarlar, ikinci dile özgü yerel ve küresel söylem geleneklerinden yararlanarak akademik kimliklerini müzakere etmektedir. Benzer biçimde, Güçlü (2025), üstsöylemin, ana dili Arnavutça olan öğrenciler tarafından ikinci dil olarak Türkçede yazılan ikna edici görüş yazılarının biçimlendirilmesinde temel bir sözbilimsel bir araç olarak işlev gördüğünü vurgulamakta; etkileşimi sürdürmek amacıyla kendinden söz etmeye dayalı öğelerin sıkça kullanıldığını ortaya koymakta ve akademik yazmada üstsöylem farkındalığının geliştirilmesinin pedagojik önemine dikkat çekmektedir. Bu bulgular, dilsel ve kültürel etmenlerin akademik yazı pratiklerini şekillendirmedeki rolünü, özellikle de yazarların akademik topluluklarla nasıl ilişki kurduklarını ve metinlerinde kendilerini nasıl konumlandıklarını anlamının önemini vurgulamaktadır.

Aşağıda, önce açık yazar göndermelerinin tüm görünüşleri ve sözbilimsel işlevleri, ardından ise örtük yazar göndermelerinin görünüşleri ve sözbilimsel işlevleri sırasıyla sunulmuştur.

Açık Yazar Göndermelerinin Görünüşleri ve Sözbilimsel İşlevleri

Bu bölüm, akademik yazarların D1 ve D2 Türkçe akademik metinlerinde açık yazar göndermelerini dilbilgisel biçimleri ve sözbilimsel işlevleri açısından nasıl oluşturduklarına dair sonuçları ve bulguları sunarak üçüncü araştırma sorusuna cevap vermektedir. Şekil 1, ADT ve ADTn'de kullanılan açık yazar göndermelerinin dilbilgisel biçimlerini göstermektedir.

Şekil 1. ADT ve ADTn'deki Açık Göndermelerinin Ortaya Çıkış Şekilleri

Eşdizimsel çözümleme, her iki derlemde de birinci çoğul kişi adlarının yalnızca birkaç kez kullanıldığını göstermektedir; örneğin, yönelme durum hal eki alan birinci çoğul kişi adlı *bize* (ADTn, s:1) ve belirtme durum hal eki alan birinci çoğul kişi adlı *bizleri* (ADTn, s:1), birinci çoğul kişi iyelik

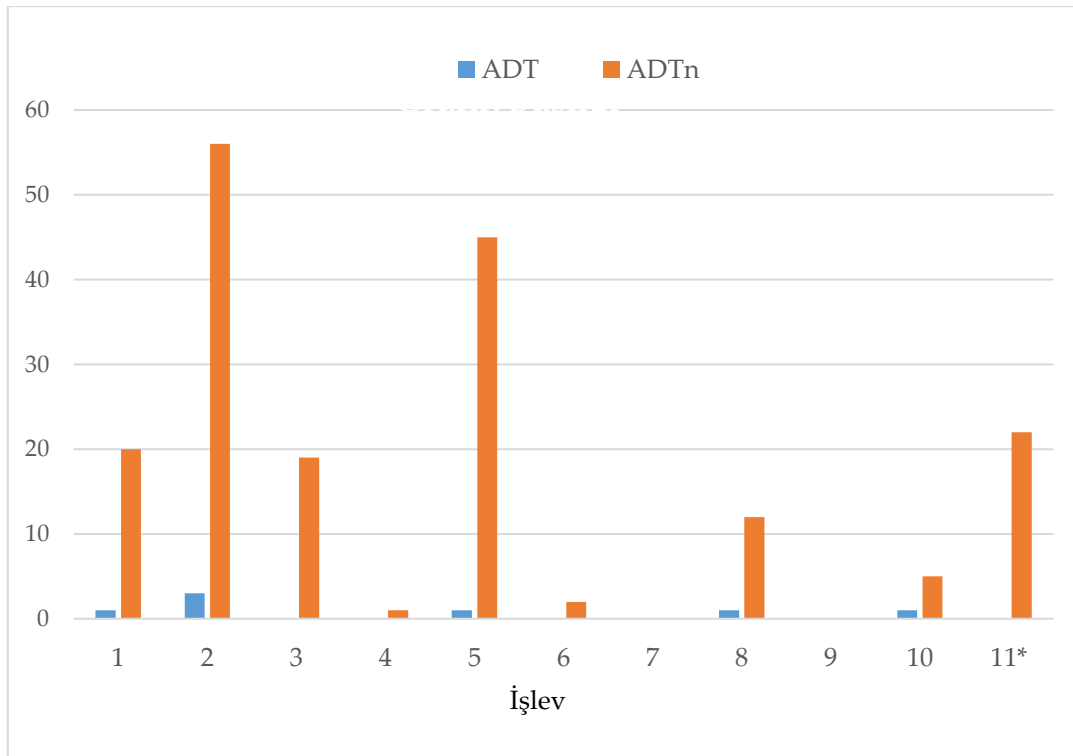
adılı *bizim* (ADT, s:1; ADTn, s:1), belirtme durum hal eki alan birinci çoğul kişi dönüşlülük adılı *kendimizi* (ADT, s:1 Diğer yandan, her iki derlemde de birinci çoğul kişi adılarına kıyasla birinci çoğul kişi eklerinin daha sık kullanıldığı görülmektedir; örneğin birinci çoğul kişi eylemcil eki *-(I)z*, *-(I)k* (ADT, s:2; ADTn, s:161) ve birinci çoğul kişi iyelik adıl eki *-(I)mIz* (ADT, s:3; ADTn, s:18). D1 ve D2 Türkçe yazarların, akademik metinlerinde birinci çoğul kişi adlarıyla kendilerine açıkça göndermede bulunmayı tercih etmedikleri sonucuna varılabilir. Bu durum, kişi adlarının akademik yazımda zorluk oluşturduğuna ve bazı yazarların bunları kullanmada tereddüt ettiklerine işaret edebilir. Ayrıca hem ana dili Türkçe olan hem de anadili Türkçe olmayan yazarların, kendilerine açıkça atıfta bulunurken birinci çoğul kişi eklerini tercih ettikleri görülmektedir. Her iki derlemde, özellikle de yabancı yazarların yazılarında eklerin sık kullanımı, onların Türkçenin özne düşürme ve sondan eklemeli yapısından yararlandıklarını göstermektedir. Benzer şekilde, Korece gibi dillerde kişi adları bağlamdan anlaşılabilirliğiyle sıklıkla tümceden düşürülebilir. Bu durum, yazarların kendilerine dolaylı olarak üçüncü tekil kişi belirleyici öbekleriyle (örn. araştırmacı) ya da cansız varlık öznesi ya da soyut özne yapılarıyla (örn. bu çalışma) atıfta bulunmalarına olanak tanımaktadır (Hyland, 1996). Bu nedenle, anadili Türkçe olmayan yazarlar, birinci çoğul kişi eylemcil (İng. verbal) ve adıl (İng. nominal) ekleri aracılığıyla özne-yüklem uyumu kurarak kendilerine göndermede bulunabileceklerinin farkındadır.

Karşılaştırmalı sonuçlara gelince, log-olasılık çözümlemesi, anadili Türkçe olmayan yazarların birinci çoğul kişi eylemcil eklerini *-(I)z*, *-(I)k* (LL oranı: -219.98; p değeri <0.0001) ve birinci çoğul kişi iyelik adıl eklerini *-(I)mIz* (LL oranı: -13.37; p değeri <0.001) makalelerinde anlamlı düzeyde fazla kullandıklarını göstermektedir. Bu bulgu, anadili Türkçe olmayan yazarların bu eklerle açık yazar göndermelerini sıklıkla tercih ettiklerini, yani kendilerine açıkça atıfta bulunmalarının ardında bu eklerin rol oynadığını ortaya koymaktadır (bkz. Tablo 4).

Aşağıda, açık yazar göndermelerinin bazı görünümelerini ortaya koymak üzere derlemden alınan bazı örnekler sunulmuştur:

1. *Araştırma süreci boyunca **kendimizi** paranteze alarak, önyargılarımızı göz önünde bulundurarak süreci yönetmeye çalışsak da veri toplama sürecindeki varlığımızın katılımcıların yanıtlarını etkilemiş olma ve **bizim** bu yanıtları doğru değerlendirememeye olasılığı mümkündür* (Ateş ve Ünal, 2022).
2. *Bu bulgu, önerdiğimiz oyunun, bilgisayar ve video oyunlarına karşı tutumlara bakılmaksızın tüm öğrenciler tarafından kullanılabilmesi yönünde **bizleri** cesaretlendirmiştir* (Chang vd., 2015).
3. ***Bize** göre bu dikkat edilmesi gereken bir husustur* (Romero vd., 2015).
4. *Önceki çalışmalarda önerilen modellerin verilerimize nasıl uyum gösterdiğini test etmek için CFA kullanılmıştır* (Safran vd., 2020).

Açık yazar göndermesiyle yapılan kendinden söz etme türündeki dilbilgisel yapılar, derlemde çeşitli sözbilimsel işlevlerle birlikte kullanılmaktadır. Bu işlevler arasında; bir amaç veya hedef belirtme (İşlev 1), yöntemi açıklama (İşlev 2), sonuç veya bulguları sunma (İşlev 3), araştırmanın sınırlılıklarını değerlendirme (İşlev 4), yazarın çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme (İşlev 5), araştırmanın gücünü değerlendirme (İşlev 6), yazarın kendisini tanımlaması (İşlev 7), bir iddia veya öngöründe bulunma (İşlev 8), öneriler sunma (İşlev 9), bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme (İşlev 10) ve metin içi bağlantılar kurma (İşlev 11) yer almaktadır. Şekil 2, açık yazar gönderimlerinin bu sözbilimsel işlevlere göre dağılımını göstermektedir.

(11. işlevsel ulam üzerindeki yıldız işareti, derlemde belirlenen ve açık kendinden söz etme işlevleri listesine yeni ulam olarak eklenen sözbilimsel işlevi göstermektedir.)

Şekil 2. ADT ve ADT'deki Açık Yazar Göndermelerinin Sözbilimsel İşlevlerinin Dağılımı

Şekil 2'de gösterdiği üzere, ana dili Türkçe olmayan yazarlar açık yazar göndermelerini ağırlıklı olarak yöntem açıklamak, amaç veya hedef belirtmek, çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etmek, bir iddia veya öngöründe bulunmak, bir varsayım, beklenti ya da dilek belirtmek ve sonuç veya bulguları sunmak amacıyla kullanmaktadır. Ayrıca, metin içi bağlantılar kurmak da bu çalışmada yalnızca ADTn'ler tarafından kullanılan bir başka sözbilimsel işlevdir. Bu durum, ADTn'lerin yalnızca kendilerine açıkça gönderimde bulunmakla kalmayıp, aynı zamanda söylem düzenleyici rolü de dahil olmak üzere çeşitli sözbilimsel işlevlere başvurduklarını göstermektedir. Öte yandan, Türk yazarlar açık yazar göndermelerini daha çok çalışmalarının yöntemini açıklamak amacıyla kullanmaktadır. Şekil 2, aynı zamanda hem ADT'lerin hem de ADTn'lerin, çalışmalarının yöntem kısmını açıklamak için açık yazar kimliğine en sık şekilde başvurduklarını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, kültürel geçmişten bağımsız olarak yazarların araştırmalarının yöntem kısmına önem verdiklerini ve süreci daha şeffaf ve okur açısından anlaşılır kılmayı hedeflediklerini göstermektedir. Bu durum, araştırma makalelerinin bir akademik tür olmasıyla ilişkilendirilebilir. Her iki derlemde ortak bir diğer nokta ise, ne ana dili Türkçe olan ve ana dili Türkçe olmayan yazarların Türkçe yazdıkları araştırma makalelerinde kendilerini tanımlamak amacıyla açık yazar deneyimlerine yer vermemiş olmalarıdır. Buna ek olarak, çalışmanın gücünü ve sınırlılıklarını değerlendirme ya da önerilerde bulunma gibi işlevlerin daha az kullanılması da araştırma makalesinin bir akademik alt tür oluşuyla açıklanabilir. Zira, bu tür işlevler bir araştırma makalesi içinde yer almakla birlikte, yöntemsel süreç gibi zorunlu bilgilerle karşılaştırıldığında daha az vurgulanmaktadır. Öneri sunma işlevi, eğer veri tavsiye köşeleri gibi başka bir türden alınmış olsaydı, daha sık gözlemlenebilirdi. Bununla birlikte, yazarların öneride bulunma ya da kendilerini tanımlama gibi daha az kullanılan işlevler aracılığıyla okurlarla etkileşime geçmekten ya da onlara yönelik tutumlarını göstermekten kaçındıkları da öne sürülebilir.

Tablo 5, D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde açık yazar göndermelerinin sözbilimsel işlevlerine ilişkin log-olasılık sonuçlarını ortaya koymaktadır.

Tablo 5. D1 ve D2 Türkçe Araştırma Makalelerinde Açık Yazar Göndermelerinin Sözbilimsel İşlevlerine İlişkin Log-olasılık Sonuçları

Açık yazar göndermeleri Sözbilimsel işlevler	ADT		ADTn		LL oranı
	s	%	s	%	
Bir amaç veya hedef belirtme	1	0.00	20	0.03	-22.94****
Yöntemi açıklama	3	0.00	56	0.07	-63.28****
Sonuç veya bulguları sunma	0	0.00	19	0.02	-28.20****
Araştırmanın sınırlılıklarını değerlendirme	0	0.00	1	0.00	-1.48
Yazarın çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme	1	0.00	45	0.06	-58.45****
Araştırmanın gücünü değerlendirme	0	0.00	2	0.00	-2.97
Yazarın kendisini tanımlaması	0	0.00	0	0.00	+0.00
Bir iddia ya da öngöründe bulunma	1	0.00	12	0.02	-12.05***
Öneriler sunma	0	0.00	0	0.00	+1.29
Bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme	1	0.00	5	0.01	-3.31
*Metin içi bağlantı kurma	0	0.00	22	0.03	-32.66****

Oranlar üzerindeki yıldız işaretleri, log-olasılık testiyle belirlenen anlamlılık düzeylerini göstermektedir.

= p<0.001 düzeyinde anlamlı (log-olasılık > 10.83); *= p<0.0001 düzeyinde anlamlı (log-olasılık > 15.13); s: derlemede gözlemlenen sıklık; %: metindeki göreceli sıklık; + ADT'ye göre ADTn'de daha sık kullanım; - ADT'ye göre ADTn'de daha az kullanım

(İşlevsel kategoriler üzerindeki yıldız işareti, derlemede tespit edilip kendinden söz etme işlevleri listesine yeni bir ulam olarak eklenen sözbilimsel bir işlevi göstermektedir).

Tablo 5'te gösterildiği üzere, D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde yazarlar kendilerine açık biçimde gönderimde bulunma konusunda farklı eğilimler sergilemektedir. Ana dili Türkçe olmayan yazarlar; yöntem açıklama (LL oranı: -63.28; p < 0.0001), bir amaç veya hedef belirtme (LL oranı: -22.94; p < 0.0001), sonuç veya bulguları sunma (LL oranı: -28.20; p < 0.0001), çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme (LL oranı: -58.45; p < 0.0001), bir iddia veya öngöründe bulunma (LL oranı: -12.05; p < 0.001) ve metin içi bağlantılar kurma (LL oranı: -32.66; p < 0.0001) gibi işlevleri, ana dili Türkçe olan yazarlara kıyasla anlamlı düzeyde daha fazla kullanmıştır.

ADT ve ADTn derlemlerinde sözbilimsel işlevlerin benzer şekilde dağılması (bkz. Şekil 1), araştırma makalesinin akademik bir tür olarak taşıdığı ortak yapısal özelliklere işaret etmektedir. Ancak, ADTn yazarlarının bu açık yazar göndermelerinin sözbilimsel işlevleri daha yoğun kullanması, Türk yazarların makalelerine kıyasla kendilerine açıkça gönderimde bulunmayı daha çok tercih ettiklerini ve bunun da bazı kültürel eğilimleri yansıttığını göstermektedir. Aşağıda, her bir sözbilimsel işleve dair, yazarların kendilerine açıkça gönderimde bulunduğu örnekler yer almaktadır.

Bir amaç veya hedef belirtme (İşlev 1)

5. Bu makalede, orta dereceli okul öğrencilerinin jeo-uzamsal düşünme yeteneklerinin tahmin edilmesi amacıyla karar ağacı algoritmasına dayanan bir tahmin modeli oluşturularak bu boşluğu doldurmayı amaçlıyoruz (Xie vd., 2022).

Yöntemi açıklama (İşlev 2)

6. Öğrencilerin kullandıkları strateji ile sonucun doğruluğu arasındaki ilişkiyi araştırmak için, Fisher-Freeman-Halton testini kullanarak R'deki Strateji değişkeni ile R'de Başarıyı, A'daki Strateji ile A'da Başarıyı ve G'deki Strateji ile G'de Başarıyı karşılaştırdık (Zeljić vd., 2021).

Sonuç veya bulguları sunma (İşlev 3)

7. **Bulgumuz** ise beklentilerimizi doğrulamış ve önerdiğimiz oyunun hem öğrencilerin oyunu oynarken fizikle ilgili gerekli bilgilerinin olup olmadığını dolaylı yoldan anlamak için hem de fiziğin yörünge kanunu öğrenmekte olan öğrenciler ile kullanılabileceğini göstermiştir (Chang vd., 2015).

Araştırmalarının sınırlamalarını değerlendirme (İşlev 4)

8. Hareket algılama motoru özel ve çok amaçlı olmasına rağmen bizim **sadece** yakalama-tutma hareketlerinin algılanmasına **ihtiyacımız vardı** (Chang vd., 2015).

Yazarın çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme (İşlev 5)

9. Bu nedenle, lider öğretmenliğin onlar için yeni bir kavram olmadığını **düşünmekteyiz** (Tahir vd., 2020).

Araştırmalarının gücünü değerlendirme (İşlev 6)

10. Bu bulgu, önerdiğimiz oyunun, bilgisayar ve video oyunlarına karşı tutumlara bakılmaksızın tüm öğrenciler tarafından kullanılabileceği yönünde **bizleri cesaretlendirmiştir** (Chang vd., 2015).

Bir iddia veya öngöründe bulunma (İşlev 7)

11. Böylece, öğrencilerin diğer bağlamlarda problem çözmedeki başarılarında bir artış **olabileceğini düşünüyoruz** (Zeljić vd., 2021).

Öneriler sunma (İşlev 8)

12. Bu anlamda kendilerine coğrafya derslerinde sınıf düzenini sağlayarak ve öğrencilere zamanında ve yeterli düzeyde rehberlik sunarak iyi bir eğitim ortamı oluşturmalarını **öneririz** (Xie vd., 2022).

Bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme (İşlev 9)

13. İkincisi, insanların bilgisayar/video oyunlarına karşı pek çok farklı tutum sergilediklerini bildiğimiz için öğrencilerin tutumları ile oyun oynama performansı arasında herhangi bir ilişki olmadığını göreceğimizi **umuyoruz** (Chang vd., 2015).

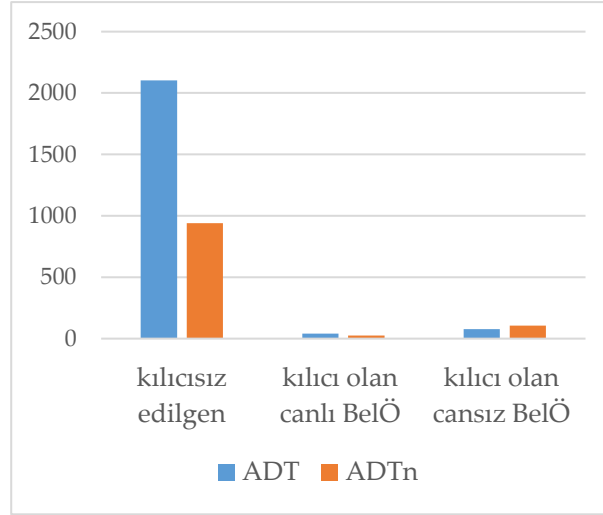
Metin içi bağlantılar kurma (İşlev 10)

14. **Daha önce de belirttiğimiz gibi**, öğrencilerin ders kitaplarındaki problemler, ilk üç görevle benzer karmaşıklığa sahiptir (Zeljić vd., 2021).

Bu bölüm, ikinci araştırma sorusuna ilişkin bulguları açığa çıkarmıştır. ADT ve ADTn derlemlerinde kullanılan açık yazar göndermelerinin tüm gerçekleşme biçimlerini ve sözbilimsel işlevlerini; bunların dağılımlarını, karşılaştırmalı sonuçlarını ve derlemden alınan örneklerle birlikte sunmuştur.

Örtük Yazar Göndermelerinin Görünümleri ve Sözbilimsel İşlevleri

Bu bölüm, Türkçeyi birinci ve ikinci dil olarak kullanan akademik yazarların, araştırma makalelerinde açık yazar göndermelerini nasıl kurduklarını; bu göndermelerin biçimsel yapıları ve sözbilimsel işlevleri üzerinden incelemektedir. Böylece üçüncü araştırma sorusu ele alınmakta ve ilgili bulgular sunulmaktadır. Bağlam dizini çözümlemesi, Şekil 3'te sunulduğu gibi, örtük yazar göndermelerinin dilbilgisel biçimler açısından nasıl dağıldığını ortaya koymuştur.

Şekil 3. ADT ve ADTn'de Açık Yazar Göndermelerinin Dağılımı

Önceki çalışmaların bulgularına dayalı olarak oluşturulan derlem temelli çözümleme çerçevesine (Bkz. Tablo 2) ek olarak, derlem çıkışlı çözümleme hem ADT hem ADTn araştırma makalelerinde kendilerine örtük biçimde göndermede bulunmak için kılıcsız edilgen yapıları, kılıcı olan canlı BelÖ'ler ve kılıcı olan cansız BelÖ'leri kullandıklarını göstermektedir (Bkz. Şekil 3). Buna karşılık, kılıcı olan canlı ve cansız BelÖ'ler nadiren görülmekte, her iki derlemde de kılıcı olan cansız BelÖ'lerin kullanım sıklığı biraz daha yüksek çıkmaktadır. Bu güçlü edilgen tercihleri yazarların yazar varlıklarını gizlemek için edilgenlik eklerini kullanmaya eğilimli olduklarını ve Türkçenin eklemeli yapısından yararlandıklarını göstermektedir. Tablo 6, ADT ve ADTn derlemlerinde yer alan örtük yazar göndermelerinin tüm ortaya çıkış şekillerini sunmaktadır.

Tablo 6. ADT ve ADTn'deki Örtük Yazar Göndermeleri ve Gerçekleşme Sıklıkları

Örtük Yazar Göndermeleri		ADT		ADTn	
Biçimler	Örnekler	s	%	s	%
Kılıcsız edilgenler					
Ana tümcede kullanılan eylemcil edilgenlik ekleri	-Il/(I)n	1361	1.60	681	0.88
Yan tümcede kullanılan eylemcil edilgenlik ekleri	-IlAn (ortaç) (İng.participle)	556	0.65	156	0.21
	-IldİğI (ortaç)	74	0.08	12	0.02
	-IldİğIndA (ulaç) (İng.converb)	12	0.01	92	0.11
Kılıcı olan canlı BelÖ'ler					
	Araştırmacılar	42	0.04	8	0.01
	Yazarlar	0	0.00	18	0.02
Kılıcı olan cansız BelÖ'ler					
	Bu çalışma	42	0.04	48	0.06
	Bu makale	0	0.00	1	0.00
	Bu araştırma	26	0.03	35	0.04
	Bu bulgu	10	0.01	22	0.02

Tablo 6, hem ADT hem ADTn'lerin kendilerine örtük olarak göndermede bulunmak için çeşitli dilsel yapılar kullandıklarını açıkça ortaya koymaktadır. Her iki derlemde de kılıcsız edilgen yapılar,

iki şekilde karşımıza çıkmaktadır: ana tümcede eylemcil edilgenlik ekleri: *-Il/(I)n* ve yan tümcede eylemcil edilgenlik ekleri: *-IlAn*, *-IldİğI*, *-IldİğIndA*. Bu eklerin her biri, derlemden alınan bağlam içindeki örnekleriyle birlikte aşağıda sunulmaktadır.

Ana tümcede kullanılan eylemcil edilgenlik ekleri

15. *Bu çalışmada yer alan iller sırasıyla Doğu, Orta ve Batı Çin'den **seçilmiştir*** (Su vd., 2017).
16. *Tablet bilgisayar programındaki etkinliklerin listesini gösteren bir ekran görüntüsü **Şekil 1'de verilmiştir*** (Eliçin ve Tunalı, 2016).
17. *Veri toplamak için gerekli olan etik kurul izin belgesi **alınmıştır*** (Gülsün ve Köseoğlu, 2020).

Bu örnekler, yazarların ana cümlede yüklem işlevi gören *-(I)l* eylemcil edilgenlik eki aracılığıyla kendilerine örtük biçimde göndermede bulunduklarını göstermektedir.

Yan tümcede kullanılan eylemcil edilgenlik ekleri

18. *Araştırmada **elde edilen** veriler içerik çözümlemesi yöntemi ile çözümlenmiştir* (Köysüren ve Deryakulu, 2017). "The data **obtained** in the research were analyzed using the content analysis method."
19. *Her resim **gösterildiğinde** çocuğun önüne yüz ifadelerini içeren kartlar sıralanmış ve "Resimde gösterilen olaya tepkin nasıl olurdu, yüz ifadelerinden birini seçer misin?" diye sorulmuştur* (Özyürek ve Şahin, 2015).
20. *Çalışmanın **gerçekleştirildiği** her iki okul da ilçe merkezinde yer almaktadır* (Kanyılmaz ve Yücel, 2020) "Both schools where the study **was conducted** are located in the district center."
21. *Öğrencilerin etkileşimli okumayı tercih etme nedenleri genel olarak **incelendiğinde** ise, sürece aktif katılmalarının ve etkileşim içinde olmalarının bu tercihte önemli olduğu söylenebilir* (Yurtbakan vd., 2020).

(18)-(21) numaralı tümcelerde ise yazarlar, bu kez yan tümcelerde olmak üzere, yine edilgenlik ekleri aracılığıyla kendilerine örtük biçimde göndermede bulunmaktadır. Bu yan tümcelerde kullanılan edilgenlik eylemcil ekler, ilgi tümceciklerinin ortaçları olan *-IlAn* ve *-IldİğI* ile belirteç tümceciklerinin ulacı olan *-IldİğIndA*'dır. Üçü de çekimsiz eylem yapısındadır. Her ne kadar Türkçede, ad tümceciklerinin eylemsisi olan ad-eylemler de bir diğer çekimsiz eylem türü olarak bulunsun da (Göksel ve Kerslake, 2005), derlemde yazarlara örtük göndermede bulunan herhangi bir ad-eyleme rastlanmamıştır. Ayrıca, log-olasılık çözümleme sonuçları, ana dili Türkçe olan yazarların hem ana tümceye ait edilgen eylem eklerini (+170.40, $p < 0.0001$) hem de yan tümceye ait edilgen eylem eklerini (+197.90, $p < 0.0001$) anlamlı düzeyde daha fazla kullandığını göstermektedir.

Önceki araştırmalar, akademik söylemde edilgen yapıların öne çıkan rolünü de vurgulamıştır. Örneğin, Akbaş ve Hardman (2017), araştırma bulgularını sunarken yazarların sıklıkla kılıcsız edilgen yapılara başvurduklarını ortaya koymuştur. Işık-Taş (2018) ise, kılıcsız edilgen yapıların kullanımında kültürel faktörlerin etkili olduğunu vurgulamıştır. Bu doğrultuda, akademik söylemi kişileştirmemek ve nesnelliği ön plana çıkarmak amacıyla kılıcsız edilgen yapıların tercih edildiği söylenebilir. Özellikle bu tür yapılar sayesinde, yazarlar okurların dikkatini kendi rollerine değil, araştırma sürecinin tarafsızlığına çekmektedir.

Her iki derlemde, kullanım sıklığı bakımından kılıcı olan cansız BelÖ'ler, kılıcsız edilgen yapılardan sonra gelmektedir. Daha açık bir ifadeyle, yazarlar kendilerine doğrudan göndermede bulunmak yerine, bazı BelÖ'leri eylemin öznesi olarak atamaktadır. Aşağıda, bu durumu örnekleyen bazı ifadeler derlemden sunulmuştur.

22. *Bu nedenle, bu çalışma* Karadağ'daki okul öncesi eğitim kurumlarındaki çocukların korkularını çizimler ve sözel tasvirler üzerinden nasıl gösterdiklerini incelemeyi amaçlamaktadır (Novovic ve Micanovic, 2020).
23. *Bu araştırma*, çeşitli demografik değişkenlerin öğretmenlerin akran zorbalığına ilişkin tutumları, kullandıkları baş etme stratejileri ve algıladıkları okul iklimi üzerinde önemli bir yordayıcı olduğunu göstermektedir (Şen ve Doğan, 2021).
24. *Bu makale*, 2011 ile 2017 arasında ESERA konferans bildirilerinde yayınlanan fen eğitimi ile ilgili araştırmalara yöneltilen açıklayıcı ve sistematik bir içerik analizi yaklaşımının sonuçlarını sunmaktadır (Alshamrani ve Aldahmash, 2020).

Derlemde, *bu çalışma*, *bu araştırma*, *bu makale* gibi cansız BelÖ'lerinin, eylemin öznesi olarak görev yaptığı ve yazarın kendisine dolaylı yoldan gönderimde bulunduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Molino (2010), metinlerde yazarın görünürlük ya da görünmezliklerinin, kişisel ifadelerin yanı sıra, *bu makale* gibi "soyut söyleyici" işlevi üstlenen metonimik ifadeler yoluyla da gerçekleşebileceğini ortaya koymaktadır. Ana dili Türkçe olan yazarlar kılıcsız edilgen yapıları yoğun şekilde tercih ederken, ana dili Türkçe olmayan yazarların, kendilerine dolaylı yoldan gönderimde bulunmak için eylemin kılıcsı olarak cansız BelÖ'leri kullanmaya istatistiksel olarak daha fazla eğilim göstermesi ilgi çekici sonuçlardan biridir (LL oranı: -7.38; $p < 0.01$).

Kılıcsız edilgen yapılar ve cansız BelÖ'lere ek olarak, D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde yazarlar, *araştırmacılar*, *yazarlar* gibi canlı BelÖ'lerle de kendilerine dolaylı yoldan gönderimde bulunmaktadır. Aşağıda, bu kullanımlara ilişkin derlemde örnekler verilmiştir:

25. *Araştırmacılar*, elde edilen verileri daha sonra analiz edebilmek için elektronik verilere dönüştürüp SPSS'e girmiştir (Chang vd., 2015).
26. *Bu kâğıdın yazarları*, seçilen soru ve cevapları kendi aracına dahil etmek için K. Kopecky ve J. Pyžalski'nin onayını aldılar (Tomczyk ve Waśniński, 2017).
27. *Bu çalışmada ise yazarlar* matematiksel problem çözme, yöntemsel bileşenler ve matematiksel modelleme yeterliliğinin yapısını açığa çıkararak bu kısıtlılığı gidermiştir (Han ve Kim, 2020).

Bu örnekler, etken çatılı yapılarda kılıcı olarak işlev gören canlı BelÖ'lere işaret etmektedir; ancak kılıcı olan canlı BelÖ'ler, edilgen çatının kullanımıyla da arka plana atılabilir. Bu durumda, özne konumunda yer almak yerine *tarafından* öbekleri (ing.by-phrases) aracılığıyla ifade edilirler. Bu bağlamda, kılıcı olan canlı BelÖ'lerin iki şekilde ortaya çıktığı gözlenmiştir: Birincisi, (25), (26) ve (27) örneklerinde gösterildiği üzere, etken yapılarda doğrudan özne işlevi üstlendikleri durumlarda, ikincisi ise, (28) ve (29) örneklerinde sunulduğu gibi edilgen yapılarda *tarafından* öbeklerinde yer aldıkları durumlarda (örn. *araştırmacılar tarafından bulunmuştur*), kılıcı olan tümleçler (ing. agentive adjuncts) olarak gerçekleşmektedir.

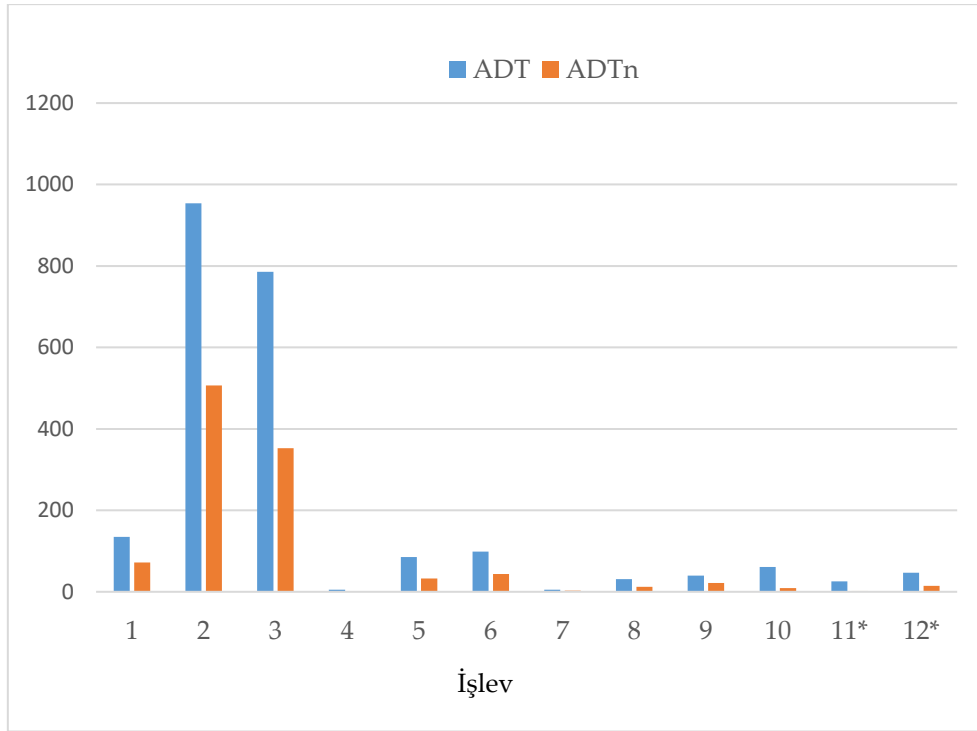
28. **Araştırmacılar tarafından**, tablet bilgisayarlarda çalışabilen bir yazılım programı özellikle bu araştırma için tasarlanmış ve geliştirilmiş olup, uygulama oturumlarında bu program kullanılmıştır (Eliçin ve Tunalı, 2016).
29. Bu doğrultuda **araştırmacı tarafından** belirlenen öğrenme alanları ve yazılan kazanımlar kapsam geçerliğinin ve kazanımların uygunluğunun belirlenmesi amacıyla, alan ve program geliştirme uzmanlarına sunulmuştur (Bacakoğlu ve Taş, 2020).

Derlemdeki örtük yazar göndermeleri arasında kılıcı olan canlı BelÖ öznelere, en az tercih edilen ulam olmuştur. Yazarlar, araştırma makalelerinde *bu kâğıdın yazarları*, *bu çalışmanın yazarları* gibi ifadelerle kendilerine dolaylı şekilde göndermede bulunmuş, bu kullanımlar yazarlar başlığı altında niceliksel olarak değerlendirilmiştir. Kılıcı olan canlı BelÖ öznelerinin kullanımında iki derlem arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yukarıdaki örneklerde cansız BelÖ'ler çoğunlukla çoğul biçimde gerçekleşerek, örtük özne göndermeleri yoluyla yazarlara dolaylı biçimde atıfta bulunmaktadır. Daha önce de belirtildiği üzere, derlemdeki tüm makaleler çok yazarlı olmakla birlikte, Örnek 29'da dikkat çekici bir nokta ortaya çıkmaktadır. Bu örnekte, yazarlar kendilerine tekil canlı BelÖ olan "*araştırmacı*" aracılığıyla gönderme yapmıştır. Tek yazarlı metinlerde sıklıkla karşılaşılan ve örtük bir strateji olarak işlev gören düzenleyici *biz* (ing.editorial *we*) kullanımının aksine, bu yapı yazarın varlığını geri planda tutmakta ve araştırma sürecini nesnelleştirmektedir. Bu nedenle, bu kullanım özne göndermesinin bir örneği olarak kodlanmış ve özellikle de yazarı kişisellikten arındırma (ing.authorial depersonalization) işlevi kapsamında değerlendirilmiştir. Bu alışılmadık tercihin, söz konusu makalenin bir tezden türetilmiş olmasından tez yazımında tekil "*araştırmacı*" kullanımının geleneksel olarak tercih edilmesi ya da yazar ortaklarından birinin (örn. tez yazarı) araştırmanın uygulama kısmını yürütürken diğerlerinin daha çok danışmanlık veya destekleyici roller üstlenmiş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu gözlem, yazarların söylemdeki görünürlüklerini biçimlendirmek amacıyla kişi göndermelerini stratejik olarak nasıl yönlendirebildiklerini göstermektedir.

Akademik yazımda tümcede kılıcı olan canlı BelÖ'nün örtük kullanımı, yazar varlığının önemli bir göstergesidir. Bu argümanla paralel olarak, Hyland (2002) "yazar" veya "araştırmacı" gibi canlı BelÖ'lerin, araştırmaya yazarın yüksek derecede katılımını yansıttığını açıklamaktadır. Buna ek olarak Peacock (2002), yazarların bu tür ifadeleri araştırmadan sorumlu olduklarını göstermek ve bilimsel sürece aktif olarak katıldıklarını vurgulamak amacıyla stratejik olarak kullandıklarını ifade eder. Biber ve diğerleri (1999) ise farklı akademik türlerde yazarların çeşitli biçimlerde kılıcı olan canlı BelÖ'leri kullandıklarını ortaya koyar. Öte yandan, akademik yazımda sıklıkla tercih edilen kılıcı olan cansız BelÖ özneleri, yazıya daha nesnel ve kişisel olmayan bir ton kazandırır. Böylece odak, yazardan uzaklaşır ve araştırma sürecine yönelir (Akbaş, 2014). Benzer şekilde, Kafes (2017) ile Çandarlı ve diğerleri (2015) de Türk akademik yazarlarının kılıcı olan canlı BelÖ'leri araştırma sürecine etkin katılımlarını ve kişisel sorumluluklarını vurgulamak için kullandıklarını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, bu çalışma D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerindeki yazarların, kılıcı olan canlı BelÖ'leri kendi akademik seslerini belirginleştirmek ve araştırmaya doğrudan katıldıklarını ifade etmek amacıyla; cansız BelÖ'leri ise nesnellik ve akademik ciddiyeti ön plana çıkarmak amacıyla kullandıklarını göstermektedir.

Tüm bu örtük yazar göndermelerinin sözbilimsel işlevlerine gelince, Şekil 4'te ADT ve ADTn derlemlerinde kullanılan örtük yazar göndermelerinin işlevleri ve dağılımları görselleştirilmiştir.

(11. ve 12. işlevsel ulamların üzerindeki yıldız işaretleri, derlemede belirlenen ve örtük kendinden söz etme işlevleri listesine yeni ulamlar olarak eklenen sözbilimsel işlevleri göstermektedir.)

Şekil 4. ADT ve ADTn Derlemlerinde Örtük Yazar Göndermelerinin Sözbilimsel İşlevlerinin Dağılımı

Şekil 4, hem ana dili Türkçe olan hem de ana dili Türkçe olmayan yazarların, çalışmalarının yöntemini açıklarken ve sonuç veya bulgularını sunarken kendilerine açık şekilde göndermede bulunduklarını göstermektedir. Bu durum, kültürel arka plan fark etmeksizin yazarların, araştırma makalesinin okurun dikkatini çeken temel bölümlerinden olan yöntem ve sonuçlar hakkında sıklıkla bilgi verdiklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca, ADT ve ADTn makalelerinde hem örtük hem de açık yazar göndermeleri, araştırmanın yürütülüş biçimini tartışmak için kullanılmaktadır. Bu bulgu, araştırma makalesinin akademik bir tür olmasına bağlanabilir. Bu sözbilimsel işlevlerin ardından, her iki derlemde de örtük yazar göndermeleriyle en sık kullanılan en az kullanıma doğru şu işlevler gelmektedir: bir amaç veya hedef belirtmek, araştırmanın gücünü değerlendirmek ve çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etmek. Geriye kalan işlevler ise her iki derlemde de en az kullanılan sözbilimsel işlevler arasında yer almaktadır. Bunlar arasında, bir iddia ya da öngöründe bulunmak, öneriler sunmak, bir varsayım, bir varsayım, beklenti veya dilek belirtmek ve yazarın kendisini tanımlaması gibi kullanımlar bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen işlevlere ek olarak, örtük yazar göndermeleriyle ilişkili olarak her iki derlemde de iki farklı sözbilimsel işlev daha tespit edilmiştir. Bunlar, metin içi bağlantılar kurmak ve çözülmemiş konuları gelecekteki araştırmalara bırakmaktır. Bu bulgular hem ana dili Türkçe olan hem de ana dili Türkçe olmayan yazarların, söylem düzenleyici işlevler de dâhil olmak üzere çeşitli sözbilimsel işlevleri yerine getiren örtük kendinden söz etme biçimlerini sıklıkla kullandıklarını göstermektedir. Tablo 7, ADT ve ADTn derlemlerinde örtük yazar göndermelerinin sözbilimsel işlevlerine ilişkin log-olasılık sonuçlarını ortaya koymaktadır.

Tablo 7. D1 ve D2 Türkçe Araştırma Makalelerinde Örtük Yazar Göndermelerinin Sözbilimsel İşlevlerine İlişkin Log-Olasılık Sonuçları

Örtük yazar göndermeleri	ADT		ADTn		LL oranı
	s	%	s	%	
Sözbilimsel işlevler					
Bir amaç veya hedef belirtme	135	0.16	72	0.09	+13.92***
Yöntemi açıklama	954	1.12	507	0.66	+99.53****
Sonuç veya bulguları sunma	786	0.93	353	0.46	+129.98****
Araştırmanın sınırlılıklarını değerlendirme	5	0.01	1	0.00	+2.54
Yazarın çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme	85	0.10	33	0.04	+19.01****
Araştırmanın gücünü değerlendirme	99	0.12	44	0.06	+16.77****
Yazarın kendisini tanımlaması	5	0.01	3	0.00	+0.33
Bir iddia ya da öngöründe bulunma	31	0.04	12	0.02	+6.97**
Öneriler sunma	40	0.05	22	0.03	+3.72
Bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme	61	0.07	9	0.01	+38.51****
* Metin içi bağlantı kurma	26	0.03	2	0.00	+24.03****
* Değinilmemiş meseleleri gelecekteki araştırmalara bırakma	47	0.06	15	0.02	+14.42***

Oranlar üzerindeki yıldız işaretleri, log-olasılık testiyle belirlenen anlamlılık düzeylerini göstermektedir.

= p<0.01 düzeyinde anlamlı (log-olasılık > 6.63); *= p<0.001 düzeyinde anlamlı (log-olasılık > 10.83); ****= p<0.0001 düzeyinde anlamlı (log-olasılık > 15.13); s: derlemde gözlemlenen sıklık; %: metindeki göreceli sıklık; + ADT'ye göre ADTn'de daha sık kullanım; - ADT'ye göre ADTn'de daha az kullanım (İşlevsel ulamlar üzerindeki yıldız işareti, derlemde tespit edilip kendinden söz etme işlevleri listesine yeni bir ulam olarak eklenen sözbilimsel bir işlevi göstermektedir.)

Tablo 7'de özetlendiği gibi, D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinin yazarları, örtük yazar göndermelerinde sözbilimsel işlevleri uygulama konusunda farklı eğilimler sergilemişlerdir. Bu işlevlerin kullanım sıklığı, ADT ve ADTn derlemelerinde farklı ulamlarda anlamlı bir fark göstermektedir. Özellikle, ana dili Türkçe olan yazarlar amaç veya hedef belirtme (LL oranı: +13.92; p değeri< 0.001), yöntemi açıklama (LL oranı: +99.53; p değeri< 0.0001), sonuçları veya bulguları sunma (LL oranı: +129.98; p değeri< 0.01), çalışmaya dair kişisel görüş ve inançlarını ifade etme (LL oranı: +19.01; p değeri< 0.0001), araştırmalarının gücünü değerlendirme (LL oranı: +16.77; p değeri< 0.0001), bir iddia ya da öngöründe bulunma (LL oranı: +6.97; p değeri< 0.01), bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme (LL oranı: +38.51; p değeri< 0.0001), metin içi bağlantılar kurma (LL oranı: +24.03; p değeri< 0.0001) ve değinilmemiş meseleleri gelecekteki araştırmalara bırakma (LL oranı: -14.42; p değeri< 0.001) gibi işlevlerle kendilerine örtük bir şekilde gönderimde bulunmaya daha meyilli oldukları ortaya çıkmıştır. Bir diğer önemli nokta ise, örtük yazar göndermelerinin, açık yazar göndermelerine kıyasla daha çeşitli sözbilimsel işlevler kullanmak için tercih edilmesidir.

Aşağıda, yazarların kendilerine örtük biçimde göndermede bulunmalarına yardımcı olan her bir işlev türüne ait derlemde örnekler yer almaktadır.

Bir hedef/amaç belirtme (İşlev 1)

30. Bu çalışmada, anne-çocuk ilişkileri ve baba tutumları ile okul öncesi eğitim kurumuna devam eden altı yaş çocuklarının ahlâki ve sosyal kural anlayışları arasındaki ilişkiyi incelemek **amaçlanmıştır** (Özyürek ve Şahin, 2015).

Bir yöntemi açıklama (İşlev 2)

31. Kodlar arasında bağlantı kurmak için bir alan analizi tekniği olan Spradley'nin (1980) Semantik İlişki Soruları Tekniği **kullanılmıştır** (Chua ve Chua, 2017).

Bulguları/sonuçları gösterme (İşlev 3)

32. Araştırmanın bulgularına bakıldığında 3'ü doğru madde 2'si nöromit olmak üzere 5 maddenin toplam 41 maddenin belirleyicisi olduğu **bulunmuştur** (Novovic ve Micanovic, 2020).

Araştırmalarının sınırlamalarını değerlendirme (İşlev 4)

33. Birincisi, bu araştırma **sadece** Yasouj şehrindeki lise öğrencileri ile **gerçekleştirilmiştir** (Nikdel vd., 2021).

Yazarların çalışmaya dair kişisel inançlarını/fikirlerini gösterme (İşlev 5)

34. Bu anlamda, izlemeye dayalı durum belirleme ve uygulamadaki sıklığıyla ilişkili değişkenlerin belirlenmesine yönelik bir araştırmanın yapılmasının hem Türkiye'deki hem de alanyazındaki uygulamalara katkı sağlayacağı **düşünülmektedir** (Tavşancıl vd., 2017).

Araştırmalarının gücünü değerlendirme (İşlev 6)

35. Okul yöneticilerinin ve yönetici adaylarının üniversitelerin Eğitim Yönetimi anabilim dalında, yüksek lisans eğitimi almalarının, okul yöneticiliğinin gerektirdiği kuramsal bilgilerin kazanılmasına önemli **bir katkı sağlayacağı ifade edilebilir** (Sezer ve Engin, 2020).

Bir iddiada bulunma/öngöründe bulunma (İşlev 7)

36. Özetle harmanlanmış öğrenme sürecinden geçen öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu **iddia edilebilir** (Saritepeci ve Çakır, 2015).

Önerilerde bulunma (İşlev 8)

37. Ayrıca, Eğitim Bakanlığı'nın devlet üniversiteleri ile birlikte öğretmen adaylarının lider öğretmenler olmalarına yardımcı olacak lisansüstü sertifikalar veya yüksek lisans dersleri vermeleri **önerilir** (Tahir vd., 2020).

Bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme (İşlev 9)

38. Yedi yapı arasından İÖ ve PK değişkenlerinin aracı rolü oynadığı, öğrencilerin dört farklı aşamadaki (AN, PL, SA ve GD) kabiliyetlerinin etkisini matematiksel problem çözme becerisine dönüştürdüğü **varsayılmıştır** (Han ve Kim, 2020).

*Gelecekteki araştırmalar için çözülmemiş meseleler bırakılması (İşlev 10)

39. Ancak bu eksikliklerin yapılacak bazı düzenlemelerle **giderilebileceği söylenebilir** (Çakmak vd., 2022).

*Metin içi bağlantıların yapılması (İşlev 11)

40. Öğretmenin örnek sınıf içi uygulamaları aşağıda sırasıyla **sunulmuştur** (Kanyılmaz ve Yücel, 2020).

41. **Sonraki bölümlerde**, matematiksel yeterlik çalışmasına ait çerçeve, kullanılan yöntem, sonuçların tartışması ve bazı son çıkarımlar **sunulacaktır** (Romero vd., 2015).

Örtük sözbilimsel işlevler (1-10) araştırma içeriğiyle daha doğrudan ilişkiliyken, metin içi bağlantıların kurulması (İşlev 11) araştırma makalesinin örgütsel yapısıyla bağlantılıdır. Bu işlevler, yazarların önceki ya da sonraki bölümlere atıfta bulunarak metnin farklı kısımlarını birbirine bağlamasına yardımcı olur. Bu bağlamda, araştırmanın amacını açıkça ifade eden “amaç belirtme” işlevi, “metin içi bağlantı kurma” işlevinden farklılık göstermektedir. Örneğin, cümle (41), makalenin ilerleyen bölümlerinde yer alacak içerik hakkında bilgi sunmaktadır. Her ne kadar gelecek zaman kullanımı araştırma amacının ifadesine benzetilebilse de bu cümle çalışmanın kendisiyle ilgili bir amacı ortaya koymamaktadır. Daha çok, okuru makalenin yapısı boyunca yönlendirerek bölümler arasında bağlantı kuran bir metin içi bağlayıcı işlev görmektedir.

Sonuç

Bu makale, ana dili Türkçe olan yazarlarla ana dili Türkçe olmayan yazarların D2 Türkçe araştırma makalelerinde kendinden söz etme ögelerini nasıl kullandıklarını incelemektedir. Araştırmacı, aynı dergide yer alan birinci ve ikinci dilde yazılmış, çok yazarlı Türkçe araştırma makalelerinde açık ve örtük yazar göndermelerini üç boyutta çözümlemektedir: ortaya çıkış şekilleri, sözbilimsel işlevler ve bu ifadelerin derlem içindeki ve derlemler arası dağılımları. Bu çözümlemeden yola çıkarak, bu çalışma yazar duruşunun görünürlüğünü ve ADT ile ADTn yazarlar tarafından kullanılan sözbilimsel stratejileri incelemek amacıyla, derinlemesine metin çözümlemesi ile sıklık ve log-olasılık çözümlemelerini birleştirerek nicel ve nitel çözümleme yöntemlerini bir arada kullanmaktadır.

Derlem-temelli ve derlem-çıkışlı yaklaşımların benimsendiği bu çalışma, D1 ve D2 Türkçe akademik makalelerin arasında açık ve örtük yazar göndermelerinin kullanımına dair benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktadır. İlk aşamada, araştırmacı, her iki derlemde açık ve örtük yazar göndermelerinin genel dağılımını incelemektedir. Yapılan çözümleme, yazarların açık göndermelere kıyasla örtük yazar göndermelerini daha sık kullandığını göstermiştir. Bununla birlikte, D1 Türkçe derlemiyle karşılaştırıldığında, D2 Türkçe derlemindeki yazarlar kendilerini daha fazla geri planda tutmayı tercih etmekte; bu doğrultuda açık yazar göndermelerini daha az, örtük yazar göndermelerini ise daha fazla kullanmaktadırlar. İkinci olarak, bu çalışma söz konusu benzerlik ve farklılıkların olası nedenlerini tartışmaktadır. Derlemler arasındaki benzerlikler, yazarların dilbilgisel farkındalık düzeylerine ve türle ilişkili dil kullanımına dayandırılabilir. Daha açık bir ifadeyle, yazarlar kendinden söz etme unsurlarının belirli iletişimsel işlevlerinin farkındadır ve kendilerine ilişkin bir izlenim yansıtmaktan kaçınmazlar. Öte yandan, bu farklılıklar yazarların kültürel olarak biçimlenmiş bilgi anlayışlarına, ait oldukları toplulukla ilişkilerine ve daha geniş bir benlik algılarına bağlanabilir. Tüm bu unsurlar, yazarların metinleriyle nasıl etkileşime gireceklerine dair kararlarını etkileyebilir.

Benzerlikler ve farklılıklar, açık ve örtük yazar göndermelerinin dilbilgisel biçimleri ile sözbilimsel işlevleri ayrıntılı olarak incelendiğinde de açıkça görülmektedir. Üçüncü ve dördüncü araştırma soruları, D1 ve D2 Türkçe araştırma makalelerinde akademik yazarların açık ve örtük yazar göndermelerini hangi dilbilgisel biçimler ve sözbilimsel işlevlerle oluşturduklarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Yapılan çözümleme hem Türk hem de yabancı yazarların çeşitli sözbilimsel işlevler aracılığıyla ve her iki derlemde benzer dağılım desenleriyle kendilerini açık ya da örtük biçimde ifade ettiklerini göstermiştir. Birinci çoğul kişi ekleri ve adılar açık yazar göndermeleri olarak; kılıcsız edilgen yapılar, kılıcı olan canlı BelÖ ve kılıcı olan cansız BelÖ kullanımları ise örtük yazar göndermeleri olarak kullanılmıştır. Her iki derlemde de bu dilbilgisel biçimlerin benzer oranlarda dağıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, bir amaç veya hedef belirtme, yöntemi açıklama, sonuç veya bulguları sunma, araştırmanın sınırlamalarını değerlendirme, çalışmaya dair kişisel inanç ve fikirleri

yansıtma, araştırmanın gücünü değerlendirme, bir iddia veya öngöründe bulunma, öneri sunma, bir varsayım, beklenti veya dilek belirtme, metin içi bağlantı kurma gibi çeşitli sözbilimsel işlevler hem açık hem de örtük yazar göndermelerinde kullanılmıştır. Bunlara ek olarak hem ana dili Türkçe olan hem de ana dili Türkçe olmayan yazarların, gelecekteki araştırmalar için çözülmemiş meseleler bırakmak amacıyla kendilerine örtük biçimde gönderimde bulundukları tespit edilmiştir. Her iki derlem de bu işlevler benzer dağılım örüntülerini sergilemektedir. Özellikle, yöntemleri açıklamak için açık ve örtük göndermelerin sıkça kullanıldığı; buna karşılık, çalışmalarının güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirme ya da önerilerde bulunma gibi işlevlere daha az odaklanıldığı görülmektedir. Araştırma makalesinin yazar varlığından yoksun, alçakgönüllü bir tür olmadığı; aksine, yazarların kendilerini metinlerinde stratejik biçimde konumlandıkları ve yazar göndermelerini bilinçli bir şekilde kullandıkları bir alan olduğu ileri sürülebilir.

İki derlem arasındaki önemli farklar, ADT'nin ADT'lere kıyasla açık yazar göndermelerinin dilbilgisel formlarını ve sözbilimsel işlevlerini istatistiksel olarak daha fazla kullanmaları, ADT'lerin ise örtük yazar göndermelerini ve bunların sözbilimsel işlevlerini daha fazla tercih etmeleriyle ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, açık ve örtük kendilik ifadelerinin gerçekleştirilmesi ve sözbilimsel işlevlerinin alt ulamlarındaki belirgin farklar, kültürel arka plan, kişisel tercihler, kuralcı eğitim, İngilizce dilinin açık göndermeleri desteklemesi ve okurların söylem topluluğundaki konumu gibi faktörlerden kaynaklanıyor olabilir. Konuyu daha kapsamlı bir şekilde irdelediğimizde, ana dili Türkçe olan yazarlara kıyasla, ana dili Türkçe olmayan yazarlarda kendilerini daha fazla görünür kılma eğiliminin, akademik iletişimde ve araştırmalarda İngilizcenin uluslararası ortak dil olarak egemen olmasından kaynaklanabileceği söylenebilir. Ana dili Türkçe olan yazarların açık yazar göndermelerini daha az kullanmalarının, Türk kültüründe otoriteye duyulan saygı ve tevazu anlayışına dayanan kültürel bir bakış açısını yansıtıyor olması muhtemeldir.

Genel olarak, bu çalışma, iki derlem içinde ve arasında tür temelli benzerlikleri belirleyerek, dilsel ve kültürel geçmişler ile tercihlerden kaynaklanan farklılıklar ışığında akademik söylemin doğasını ortaya koymuştur. Bulgular, Türk akademik yazımının nesnellığı ön planda tutarken aynı zamanda tevazu ve toplumsalcı kimlik gibi kültürel değerlerle uyumlu olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, ikinci dil olarak Türkçe yazılan akademik metinler, Türk kültürel geleneklerinden etkilenmekle birlikte, akademik söylemin bireyci yönünü vurgulayan daha doğrudan ve görünür bir yazar tutumunu teşvik etmektedir. Bu sonuçlar, akademik yazmanın yalnızca düşüncelerin aktarımını değil, aynı zamanda yazar kimliğinin ifadesini ve metin içinde yansıtılmasını da kapsadığını ortaya koymaktadır.

Bu araştırma, sınırlı sayıda araştırma makalesiyle gerçekleştirilmiş olduğundan, yazar kendiliği ifadelerinin ve sözbilimsel işlevlerinin daha derinlemesine anlaşılabilmesi için daha geniş kapsamlı akademik araştırmaların yapılması faydalı olacaktır. Örneğin, bu çalışmada kılıcı olarak işlev gördüğü belirlenen canlı ve cansız BelÖ'lerin daha kapsamlı bir araştırmada deneyimleyici olarak da işlev görebileceği öngörülebilir (örn. *Bu sonuç araştırmacıları etkilemiştir*). Dolayısıyla, daha geniş bir derlem kullanılarak ya da farklı akademik türlerde yapılacak incelemelerle, kendinden söz etme biçimlerini daha ayrıntılı biçimde ortaya koyan kapsamlı bir çözümleme çerçevesi geliştirilebilir. Bu çalışmanın derlemi araştırma makalelerinin tüm bölümlerini kapsadığından, yazarlar çalışmalarının yöntemlerini açıklarken hem örtük hem de açık göndermeler aracılığıyla kendinden söz etme biçimlerini kullanmışlardır. Daha sonraki çalışmalar, kendinden söz etmenin bölümler arası kullanımını ve sözbilimsel işlevlerini daha ayrıntılı biçimde inceleyebilir. Mevcut çalışma, tüm kendinden söz etme örneklerini ve bunların sözbilimsel işlevlerini ortaya koymuş olsa da belirli bir kategoriye odaklanmamıştır. Bu nedenle, gelecekteki araştırmaların, örtük yazar göndermesi işlevi gören edilgen yapıları kendinden söz etmenin bir gerçekleşimi olarak ele alması ve her bir edilgen ekin sözbilimsel işlevini incelemesi önerilmektedir.

Çalışma yapılmadan önce, ana dili Türkçe olmayan yazarlarla yapılacak bir görüşme, onların ana dillerini öğrenmek ve makalelerin kendileri tarafından yazılıp yazılmadığını anlamak açısından mantıklı bir yol olacaktır. Bu bilgilerle, ana dillerinin ya da olası çeviri süreci sonuçlarının etkisi tartışılabilir. D2 Türkçe yazarları yalnızca tek bir ana dil konuşan yazarlarla sınırlı tutmak, örneğin ana dili İngilizce olan yazarlarla yapılacak çalışmalarla daha anlamlı olabilir. Buna göre, yukarıdaki benzerlik ve farklılıkların nedenlerini dilsel ve kültürel açıdan tartışmak için daha fazla D2 çalışması yapılması gerekmektedir. Ayrıca, D1 Türkçe araştırma makaleleri ile yapılacak bir karşılaştırma, D2 Türkçe öğrenci yazarlarının varlıklarını açık ya da örtük olarak, D1 Türkçe akademik metinlerle benzer ya da farklı bir şekilde ortaya koyma derecelerine dair değerli bilgiler sağlayacaktır.

Bu araştırma, akademik yazımın şekillenmesinde kültürel ve dilsel faktörlere dair değerli bakış açıları sunmaktadır. Özellikle, araştırmacılara hedef kitlelerinin beklentilerine göre açık ya da örtük yazar göndermelerinin nasıl ve ne zaman kullanılacağı konusunda rehberlik edebilir. Ayrıca, eğitimciler için eğitsel çıkarımlar da barındırmakta olup, kendinden söz etme ve üstsöylem öğretiminin teşvik edilmesine katkı sağlayabilir. Öğrencilere yönelik akademik yazma derslerine sözbilimsel ve dilsel özelliklerin dâhil edilmesi, öğrencilerin akademik yazında yazar kimliği ve bu kimliğin sözbilimsel işlevleri konusunda farkındalık kazanmalarına katkı sağlayabilir. Bu farkındalık sayesinde, öğrencilerin hem ana dilde hem de ikinci dilde farklı akademik toplulukların yazma normlarına uyum sağlamaları daha mümkün hale gelir. Bu bağlamda, çeşitli akademik ortamlarda kültürlerarası iş birliği ve akran değerlendirmesinin teşvik edilmesi, kendinden söz etme öğelerinin işlevlerini daha derinlemesine kavramaya yardımcı olabilir ve öğrencilerin D1 ve D2 bağlamlarında daha etkili yazmalarını destekleyebilir. Ayrıca, tür odaklı eğitimlerin yazma süreçlerine entegre edilmesi, öğrencilerin farklı akademik türlerin gerektirdiği kurallara göre özneyi ne zaman ve nasıl kullanacaklarını öğrenmelerini sağlar. Bu bilgi, öğrencilerin akademik beklentileri daha bilinçli bir şekilde karşılamalarına ve yazma becerilerini her iki bağlamda da geliştirmelerine katkı sunar. Dahası, akademik yazımda kendinden söz etme kullanımı odağında geliştirilen dijital araçlar ya da yapay zekâ destekli geribildirim sistemlerinin öğrenme sürecine entegre edilmesi, öğrencilere anlık ve kişiselleştirilmiş geribildirim sunarak yazma stratejilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu çalışma öğrencilerin ve araştırmacıların farklı dilsel ve kültürel bağlamlara uygun yazma stratejileri geliştirmelerine katkıda bulunmakta ve yazılarında otorite ile tarafsızlık arasında denge kurmalarına rehberlik ederek akademik yazma becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Bu bağlamda, *Eğitim ve Bilim* dergisinin eğitimsel faaliyetlerini ve araştırmacıların akademik gelişimini destekleme amacına daha iyi katkıda bulunmak için bu çalışma, yalnızca derginin misyonunu desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda bulguların ana dilde hem de ikinci dilde Türkçe yazan yazarlara nasıl fayda sağlayabileceğini göstererek anlaşılabilirlik ve etkileşimi iyileştirmeye yönelik pratik rehberlik sunar.

Kaynakça

- Abdollahzadeh, E. (2011). Poring over the findings: Interpersonal authorial engagement in applied linguistics papers. *Journal of Pragmatics*, 43(1), 288-297. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2010.07.019>
- Ädel, A. (2006). *Metadiscourse in L1 and L2 English*. John Benjamins Publishing. <https://doi.org/10.1075/scl.24>
- Akbaş, E. (2014). Are they discussing in the same way? Interactional metadiscourse in Turkish writers' texts. In A. Łyda & K. Warchał (Eds.), *Occupying niches: Interculturality, cross-culturality and aculturality in academic research* (pp. 119-133). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-02526-1_8
- Akbaş, E., & Hardman, J. (2017). An exploratory study on authorial (in)visibility across postgraduate academic writing: Dilemma of developing a personal and/or impersonal authorial self. In C. Hatipoglu, E. Akbaş, & Y. Bayyurt (Eds.), *Metadiscourse in written genres: Uncovering textual and interactional aspects of texts* (pp.139-174). Peter Lang.
- Akbaş, E., Dağdeviren-Kirmizi, G., & Kirmizi, Ö. (2024). "Here, we investigate if there is...": A functional investigation of self-mentions in research article abstracts. *Chinese Journal of Applied Linguistics*, 47(2), 196-218. <https://doi.org/10.1515/CJAL-2024-0203>
- *Alshamrani, S. M., & Aldahmash, A. H. (2020). A systematic review of research articles on science education published in the ESERA proceedings from 2011 to 2017. *Education and Science*, 45(202), 1-16. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.8441>
- Anthony, L. (2020). *AntConc* (Version 4.2.0) [Computer software]. Waseda University, Tokyo. <https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>
- *Ateş, A., & Ünal, A. (2022). Roma mothers' experiences with their children's schools. *Education and Science*, 45(210), 299-319. <https://doi.org/10.15390/EB.2022.11176>
- *Bacakoğlu, T. Y., & Taş, İ. D. (2020). The impact of immediate vicinity training on academic success and environmental attitudes of the fourth graders in the primary school. *Education and Science*, 45(203), 27-44. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.8521>
- Bal-Gezegin, B. (2016). A corpus-based investigation of metadiscourse in an academic book. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (232), 713-718. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.10.097>
- Basal, A., & Bada, E. (2012). Use of first-person pronouns: A corpus-based study of journal articles. *Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies*, 4(3), 1777-1788.
- Bayyurt, Y. (2010). Author positioning in academic writing. In S. Zyngier and V. Viana (Eds.), *Appraisals and perspectives: Mapping empirical studies in the Humanities* (pp. 163-184). The Federal University of Rio de Janeiro.
- Belcher, D. D. (2007). Seeking acceptance in an English-only research world. *Journal of Second Language Writing*, 16(1), 1-22. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2006.12.001>
- Biber, D., Conrad, S., Reppen, R., & Leech, G. (1999). Corpus linguistics: Investigating language structure and use. *International Journal of Corpus Linguistics*, 4(1), 185-188. <https://doi.org/10.1075/ijcl.4.1.11lee>
- Boshrabadi, A. M., Biria, R., & Zavari, Z. (2014). A cross-cultural analysis of textual and interpersonal metadiscourse markers: The case of economic articles in English and Persian newspapers. *Advances in Language and Literary Studies*, 5(2), 59-66. <https://doi.org/10.7575/aiac.all.v.5n.2p.59>
- Carcu, O. M. (2009). An intercultural study of first-person plural references in biomedical writing. *Ibérica, Revista de la Asociación Europea de Lenguas para Fines Específicos*, (18), 71-92.
- *Chang, M., Lachance, D., Lin, F., Al-Shamali, F., & Chen, N. S. (2015). Enhancing orbital physics learning performance through a hands-on kinect game. *Education and Science*, 40(180), 1-12. <https://doi.org/10.15390/EB.2015.3145>

- Chang, Y-Y., & Swales, J. (1999). Informal elements in English academic writing: Threats or opportunities for advanced non-native speakers?. In C. Candlin & K. Hyland (Eds.), *Writing: Texts, processes, and practices* (pp.145-167). Longman. <https://doi.org/10.4324/9781315840390-8>
- Chen, R. (2020). Single author self-reference: Identity construction and pragmatic competence. *Journal of English for Academic Purposes* (45), 100856. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2020.100856>
- *Chua, Y. P., & Chua, Y. P. (2017). Developing a grounded model for educational technology leadership practices. *Education and Science*, 42(189), 73-84. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6705>
- *Çakmak, Z., Akgün, İ. H., & Kaçar, T. (2022). Social studies teachers' views on the 7th grade social studies teacher guidebook and its removal: A Q method analysis. *Education and Science*, 47(210), 217-238. <https://doi.org/10.15390/EB.2022.10897>
- Çandarlı, D., Bayyurt, Y., & Martı, L. (2015). Authorial presence in L1 and L2 novice academic writing: Cross-linguistic and cross-cultural perspectives. *Journal of English for Academic Purposes*, (20), 192-202. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2015.10.001>
- Doğan-Uçar, A., & Akbas, E. (2022). A corpus-driven cross-disciplinary study of inclusive and exclusive “we” in research article abstracts. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 15(1), 180-204.
- Dontcheva-Navrátilová, O. (2013). Authorial presence in academic discourse: Functions of author-reference pronouns. *Linguistica Pragensia*, 23(1), 9-30.
- Dontcheva-Navratilova, O. (2018). Intercultural and interdisciplinary variation in the use of epistemic lexical verbs in linguistics and economics research articles. *Linguistica Pragensia*, 28(2), 154-167.
- *Eliçin, Ö., & Tunalı, V. (2016). Effectiveness of tablet computer use in achievement of schedule-following skills by children with autism using graduated guidance. *Education and Science*, 41(183), 29-46. <https://doi.org/10.15390/EB.2016.5358>
- Esmer, E. (2018). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından üretilen ikna metinlerinde üstsöylem belirleyicilerinin kullanımı. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 216-228. <https://doi.org/10.31464/jlere.292927>
- Flowerdew, J., & Wang, S. H. (2015). Identity in academic discourse. *Annual Review of Applied Linguistics*, (35), 81-99. <https://doi.org/10.1017/S026719051400021X>
- Göksel, A., & Kerslake, C. (2005). *Turkish: A comprehensive grammar*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203340769>
- Göksel, A., & Kerslake, C. (2011). *Turkish: An essential grammar*. Routledge.
- Güçlü, R. (2024). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında “ben” ve “biz”: Bir üstsöylem çözümlemesinde kültürel yansımalar. *Türkbilig*, 2024(48), 141-176. <https://doi.org/10.59257/turkbilig.1451198>
- Güçlü, R. (2025). The use of metadiscourse markers in L2 Turkish opinion texts by native Albanian students. *International Journal of Turkish Teaching Research*, 5(2), 288-316.
- *Gülsün, Y., & Köseoğlu, P. (2020). Determining biology teachers' neuromyths and knowledge about brain functions. *Education and Science*, 45(204), 303-316. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.8456>
- *Han, S., & Kim, H. M. (2020). Components of mathematical problem solving competence and mediation effects of instructional strategies for mathematical modeling. *Education and Science*, 45(202), 93-111. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.7386>
- Harwood, N. (2005). ‘Nowhere has anyone attempted... In this article, I aim to do just that: A corpus-based study of self-promotional I and we in academic writing across four disciplines. *Journal of Pragmatics*, 37(8), 1207-1231. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2005.01.012>
- Hyland, K. (1996). Writing without conviction? Hedging in science research articles. *Applied Linguistics*, 17(4), 433-454. <https://doi.org/10.1093/applin/17.4.433>

- Hyland, K. (1999). Academic attribution: Citation and the construction of disciplinary knowledge. *Applied Linguistics*, 20(3), 341-367. <https://doi.org/10.1093/applin/20.3.341>
- Hyland, F. (2000). ESL writers and feedback: Giving more autonomy to students. *Language Teaching Research*, 4(1), 33-54. <https://doi.org/10.1177/136216880000400103>
- Hyland, K. (2001a). Bringing in the reader: Addressee features in academic articles. *Written Communication*, 18(4), 549-574. <https://doi.org/10.1177/0741088301018004005>
- Hyland, K. (2001b). Humble servants of the discipline? Self-mention in research articles. *English for Specific Purposes*, 20(3), 207-226. [https://doi.org/10.1016/S0889-4906\(00\)00012-0](https://doi.org/10.1016/S0889-4906(00)00012-0)
- Hyland, K. (2002). Authority and invisibility: Authorial identity in academic writing. *Journal of Pragmatics*, 34(8), 1091-1112. [https://doi.org/10.1016/S0378-2166\(02\)00035-8](https://doi.org/10.1016/S0378-2166(02)00035-8)
- Hyland, K. (2003). Self-citation and self-reference: Credibility and promotion in academic publication. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 54(3), 251-259. <https://doi.org/10.1002/asi.10204>
- Hyland, K. (2005). *Metadiscourse: Exploring interaction in writing*. Continuum.
- Işık-Taş, E. E. (2018). Authorial identity in Turkish and English language research articles in Sociology: The role of publication context in academic writers' discourse choices. *English for Specific Purposes*, (49), 26-38. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2017.10.003>
- Ivanič, R. (1998). *Writing and identity*. John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/swll.5>
- Jalilifar, A. R. (2011). World of attitudes in research article discussion sections: A cross-linguistic perspective. *Journal of Technology and Education*, 5(3), 177-186.
- Kafes, H. (2017). Citation practices among novice and expert academic writers. *Education and Science*, 42(192), 441-462. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6317>
- Kan, M. O. (2016). The use of interactional metadiscourse: A comparison of articles on Turkish education and literature. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 16(5), 1639-1648.
- *Kanyılmaz, B. M., & Yücel, E. Ö. (2020). The evaluation of teachers' in-class practices and opinions for developing analytical thinking skill of primary school students in the course of science. *Education and Science*, 45(204), 23-39. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.8876>
- Karahan, P. (2013). Self-mention in scientific articles written by Turkish and non-Turkish authors. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (70), 305-322. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.068>
- Kornfilt, J. (1996). On copular clitics in Turkish. *ZAS Papers in Linguistics*, (6), 96-114. <https://doi.org/10.21248/zaspil.6.1996.762>
- *Köysüren, D. A., & Deryakulu, D. (2017). Effects of changes in educational policies on the emotions of ICT teachers. *Education and Science*, 42(190), 67-87. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6991>
- Kuhi, D., Tofigh, M., & Babaie, R. (2013). Writers' self-representation in academic writing: The case of computer engineering research articles by English versus Iranian writers. *International Journal of Research Studies in Language Learning*, 2(3), 35-48. <https://doi.org/10.5861/ijrsl.2012.164>
- Kuo, A. D. (1999). Stabilization of lateral motion in passive dynamic walking. *The International Journal of Robotics Research*, 18(9), 917-930. <https://doi.org/10.1177/02783649922066655>
- Lee, J. J., & Casal, J. E. (2014). Metadiscourse in results and discussion chapters: A cross-linguistic analysis of English and Spanish thesis writers in engineering. *System*, (46), 39-54. <https://doi.org/10.1016/j.system.2014.07.009>
- Lorés-Sanz, R. (2011). The construction of the author's voice in academic writing: The interplay of cultural and disciplinary factors. *Text and Talk*, 31(2), 173-193. <https://doi.org/10.1515/text.2011.008>
- Luzón, M. J. (2009). The use of we in a learner corpus of reports written by EFL Engineering students. *Journal of English for Academic Purposes*, 8(3), 192-206. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2009.04.001>

- Martínez, I. A. (2005). Native and non-native writers' use of first person pronouns in the different sections of biology research articles in English. *Journal of Second Language Writing*, 14(3), 174-190. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2005.06.001>
- Mauranen, A. (1993). *Cultural differences in academic rhetoric: A text linguistic study*. Peter Lang.
- Mauranen, A., Pérez-Llantada, C., & Swales, J. M. (2020). Academic Englishes: A standardized knowledge?. In A. Kirkpatrick & R. Sussex (Eds.), *The Routledge handbook of world Englishes* (pp. 659-676). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003128755-45>
- Mirshamsi, A. S., & Allami, H. (2013). Metadiscourse markers in the discussion/conclusion section of Persian and English master's theses. *Journal of Teaching Language Skills*, 32(3), 23-40.
- Molino, A. (2010). Personal and impersonal authorial references: A contrastive study of English and Italian Linguistics research articles. *Journal of English for Academic Purposes*, 9(2), 86-101. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2010.02.007>
- Muñoz, M. C. (2013). The "I" in interaction: authorial presence in academic writing. *Revista De Lingüística Y Lenguas Aplicadas*, (8), 49-58. <https://doi.org/10.4995/rlyla.2013.1162>
- Mur-Dueñas, P. M. (2007). 'I/we focus on...': A cross-cultural analysis of self-mentions in business management research articles. *Journal of English for Academic Purposes*, 6(2), 143-162. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2007.05.002>
- Mur-Dueñas, P. (2011). An intercultural analysis of metadiscourse features in research articles written in English and Spanish. *Journal of Pragmatics*, 43(12), 3068-3079. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2011.05.002>
- *Nikdel, F., Jokar, A., & Noshadi, N. (2021). Perceptions of classroom environment, satisfaction of basic psychological needs, and academic emotions: The mediating role of basic psychological needs. *Education and Science*, 46(208), 279-291. <https://doi.org/10.15390/EB.2021.9812>
- *Novovic, T., & Micanovic, V. (2020). Fears in early childhood in the views of children and preschool teachers in preschool institutions. *Education and Science*, 45(204), 185-206. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.7753>
- *Özyürek, A., & Şahin, F. T. (2015). Anne-çocuk ilişkisinin ve baba tutumlarının çocukların ahlaki ve sosyal kural anlayışları üzerine etkisi. *Education and Science*, 40(177), 161-174. <https://doi.org/10.15390/EB.2015.3672>
- Peacock, M. (2002). Communicative moves in the discussion section of research articles. *System*, 30(4), 479-497. [https://doi.org/10.1016/S0346-251X\(02\)00050-7](https://doi.org/10.1016/S0346-251X(02)00050-7)
- *Romero, I. M., del Mar García, M., & Codina, A. (2015). Developing mathematical competencies in secondary students by introducing dynamic geometry systems in the classroom. *Education and Science*, 40(177), 43-58. <https://doi.org/10.15390/EB.2015.2640>
- Rongen Breivega, K., Dahl, T., & Fløttum, K. (2002). Traces of self and others in research articles. A comparative pilot study of English, French, and Norwegian research articles in medicine, economics, and linguistics. *International Journal of Applied Linguistics*, 12(2), 218-239. <https://doi.org/10.1111/1473-4192.00032>
- *Safran, J., Volarov, M., & Oljaca, M. (2020). Serbian version of foreign language classroom anxiety scale: Psychometric analysis. *Education and Science*, 45(204), 371-381. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.7826>
- *Saritepeci, M., & Çakır, H. (2015). The effect of blended learning environments on student's academic achievement and student engagement: A study on social studies course. *Education and Science*, 40(177), 203-216. <https://doi.org/10.15390/EB.2015.2592>
- *Sezer, Ş., & Engin, G. (2020). School principals' views on selecting, training and appointment of administrator for schools: A case study. *Education and Science*, 46(206), 263-280. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.9621>

- Sheldon, E. (2009). From one I to another: Discursive construction of self-representation in English and Castilian Spanish research articles. *English for Specific Purposes*, 28(4), 251-265. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2009.05.001>
- Solsun, A., & Akbaş, E. (2022). Establishing authorial presence by the exclusive-we: A functional approach to self-mentions in engineering research articles. *Participatory Educational Research*, 9(3), 281-295. <https://doi.org/10.17275/per.22.66.9.3>
- *Su, X., Huang, X., Zhou, C., & Chang, M. (2017). A technological pedagogical content knowledge (TPACK) scale for geography teachers in senior high school. *Education and Science*, 42(190), 325-341. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6849>
- Swales, J. M. (1990). *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge University Press.
- *Şen, Z., & Doğan, A. (2021). An examination of teachers' attitudes towards bullying, their coping strategies for handling bullying, and perceived school climate. *Education and Science*, 46(207), 43-62. <https://doi.org/10.15390/EB.2021.8942>
- *Tahir, L. M., Musah, M. B., Al-Hudawi, S. H. V., & Daud, K. (2020). Becoming a teacher leader: Exploring Malaysian in-service teachers' perceptions, readiness and challenges. *Education and Science*, 45(202), 283-310. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.7362>
- Tang, R. (2006). Addressing self-representation in academic writing in a beginners' EAP classroom. *Journal of Language and Learning*, 5(2), 76-85.
- Tang, R., & John, S. (1999). The 'I' in identity: Exploring writer identity in student academic writing through the first person pronoun. *English for Specific Purposes*, 18(1), S23-S39. [https://doi.org/10.1016/S0889-4906\(99\)00009-5](https://doi.org/10.1016/S0889-4906(99)00009-5)
- Tarcan, Ö. (2019). *Sosyal bilimler alanında yazılan Türkçe bilimsel metinlerde kullanılan üstsöylem belirleyicileri* (Thesis No. 558309) [Doctoral dissertation, Ankara University]. Council of Higher Education Thesis Center.
- *Tavşancıl, E., Altıntaş, Ö., & Ayan, C. (2017). An investigation of the Programme for International Student Assessment 2012 in terms of formative assessment use: Turkey example. *Education and Science*, 42(190), 237-248. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.4874>
- *Tomczyk, Ł., & Waśniński, A. (2017). Parents in the process of educational impact in the area of the use of new media by children and teenagers in the family environment. *Education and Science*, 42(190), 305-323. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.4674>
- Underhill, R. (1979). *Turkish grammar*. Massachusetts Institute of Technology.
- Walková, M. (2019). A three-dimensional model of personal self-mention in research papers. *English for Specific Purposes*, (53), 60-73. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2018.09.003>
- Webb, C. (1992). Using the first person in academic writing: Objectivity, language and gatekeeping. *Journal of Advanced Nursing*, 17(6), 747-752. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.1992.tb01974.x>
- Wu, G., & Zhu, Y. (2014). Self-mention and authorial identity construction in English and Chinese research articles: A contrastive study. *Linguistics and the Human Sciences*, 10(2), 133-158. <https://doi.org/10.1558/lhs.v10i2.28557>
- *Xie, S., Zeng, S., Liu, L., Wei, H., Xu, Y., & Lu, X. (2022). Predicting geospatial thinking ability for secondary school students based on the decision tree algorithm in mainland China. *Education and Science*, 47(210), 121-137. <https://doi.org/10.15390/EB.2022.10367>
- Yakhontova, T. (2006). Cultural and disciplinary variation in academic discourse: The issue of influencing factors. *Journal of English for Academic Purposes*, 5(2), 153-167. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2006.03.002>
- Yang, C. (2009). A comparative study of metadiscourse in English and Chinese academic book reviews. *Journal of Changchun University of Science and Technology*, 22(6), 942-945. https://caod.oriprobe.com/articles/17843284/A_Comparative_Study_of_Metadiscourse_in_English_an.htm

- *Yurtbakan, E., Erdoğan, Ö., & Erdoğan, T. (2020). Impact of dialogic reading on reading motivation. *Education and Science*, 46(206), 161-180. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.9258>
- *Zeljić, M., Boričić, M. D., & Maričić, S. (2021). Problem solving in realistic, arithmetic/algebraic and geometric context. *Education and Science*, 46(208), 413-430. <https://doi.org/10.15390/EB.2021.8887>